

รายงานการติดตามและประเมินผล โครงการบริหารจัดการขยะอันตราย จังหวัดขอนแก่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

**ฝ่ายตรวจติดตามและประเมินผล
ส่วนแผนงานและงบประมาณ
สำนักยุทธศาสตร์และงบประมาณ
องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น
WWW.KKPAO.GO.TH โทร 0 432 39256**

คำนำ

การติดตามและประเมินผลโครงการบริหารจัดการขยะอันตรายจังหวัดขอนแก่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2567 เน้นรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนและการบูรณาการของทุกภาคส่วน ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานตั้งแต่ ร่วมคิด ร่วมทำ สร้างจิตสำนึกของคนในชุมชน สร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ โดยเข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมในการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะด้านขยะหรือขยะอันตราย ทุกสิ่งล้วนมีผลกระทบต่อคนในชุมชน นอกจากจะเป็นการรณรงค์ ประชาสัมพันธ์อบรมให้ความรู้แก่คนในชุมชนแล้วยังเป็นการปลูกจิตสำนึกให้กับเยาวชน รู้จักในการคัดแยกขยะครัวเรือนก่อนนำไปทิ้ง และทำความเข้าใจกับประชาชน คนในชุมชนให้เห็นถึงความสำคัญของการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมในหมู่บ้าน ชุมชน ท้องถิ่นของตนเองเป็นการสร้างจิตสำนึกให้กับประชาชนได้เกิดความตระหนักเห็นคุณค่าของคนในชุมชน สะดวก สะอาด ปลอดภัย มีสุขอนามัยและสภาพแวดล้อมที่ดี

ในการนี้ คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ประจำปี พ.ศ. 2567 จึงได้ดำเนินการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานโครงการว่ามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลจากการวิเคราะห์ประเมินผลที่ได้ สามารถนำไปเป็นข้อมูลและแนวทางในการพัฒนาแผนงาน/โครงการ ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น และเป็นเครื่องมือสำหรับผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อที่จะนำไปใช้ในการบริหารงานในองค์กรให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลโดยรวมต่อไป

ฝ่ายตรวจติดตามและประเมินผล
ส่วนแผนงานและงบประมาณ
สำนักยุทธศาสตร์และงบประมาณ
องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น
สิงหาคม 2567

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
บทสรุปผู้บริหาร	ค
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 หลักการและเหตุผล	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการติดตามและประเมินผล	3
1.3 ขอบเขตการติดตามและประเมินผล	3
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
1.5 คำนิยามศัพท์	4
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้อง	
2.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ	5
2.2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม	8
2.3 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการขยะอันตราย	14
2.4 อำนาจหน้าที่องค์การบริหารส่วนจังหวัด	23
2.5 ยุทธศาสตร์องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น	28
บทที่ 3 วิธีการติดตามและประเมินผล	
3.1 กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูล	30
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการติดตามและประเมินผล	30
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล	30
3.4 ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล	30
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล	31
3.6 เกณฑ์การแปรผล	31
3.7 การนำเสนอ	31

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	32
4.2 ขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล	32
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	32
บทที่ 5 สรุปการติดตามและประเมินผล	
5.1 วัตถุประสงค์ของโครงการ	38
5.2 สรุปผลการติดตามและประเมินผล	38
5.3 อภิปรายผล	40
5.4 ข้อเสนอแนะจากการติดตามและประเมินผล	40
บรรณานุกรม	
ภาคผนวก	
ภาพกิจกรรม	
แบบสอบถาม	

บทสรุปผู้บริหาร

การติดตามและประเมินผลโครงการบริหารจัดการขยะอันตราย จังหวัดขอนแก่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2567 โดยการลงพื้นที่รวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามปลายปิด ด้านวิจัยเชิงปริมาณของกลุ่มเป้าหมายจำนวน 278 คน ทำการวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยประเมินความพึงพอใจ และการประเมินผลการดำเนินงาน ในยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. สรุปผลการติดตามและประเมินผล

1.1 ประชากรกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 278 คน เพศชายมากที่สุด จำนวน 160 คน คิดเป็นร้อยละ 57.55 เพศหญิง จำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 42.45 หน่วยงานผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่สังกัดหน่วยงานองค์การบริหารส่วนตำบล มากที่สุด จำนวน 139 ราย คิดเป็นร้อยละ 50.00 ช่วงอายุตอบแบบสอบถามมากที่สุด อยู่ระหว่างอายุ 41-50 ปี จำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 43.17 ระดับการศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามอยู่ในระดับปริญญาตรีมากที่สุด จำนวน 169 ราย คิดเป็นร้อยละ 60.79 ตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ / พนักงานของรัฐ มากที่สุด จำนวน 239 ราย คิดเป็นร้อยละ 85.97 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นข้าราชการ มากที่สุด จำนวน 175 ราย คิดเป็นร้อยละ 62.95

1.2 ระดับความพึงพอใจในการจัดการขยะอันตรายขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ต่อผลการดำเนินงานของโครงการพบว่า การกำหนดวัน เวลา และสถานที่การรวบรวม และการเก็บขนขยะอันตราย เพื่อส่งไปกำจัดมีความชัดเจน เป็นอันดับแรก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.63, S.D.=0.27) ความพึงพอใจระดับมากที่สุด อันดับที่ 2 คือ การให้บริการของเจ้าหน้าที่ มีความเหมาะสม เช่น การอำนวยความสะดวกให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรม ด้วยเสมอภาคไม่เลือกปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.57, S.D.=0.28) และความพึงพอใจระดับมากที่สุด อันดับที่ 3 มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน อยู่ 2 หัวข้อคำถาม คือ โครงการเกิดการบูรณาการบริหาร จัดการขยะอันตรายร่วมกันระหว่าง อบจ.ขอนแก่น และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานอื่น ๆ ในจังหวัดขอนแก่น มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.56, S.D.=0.30) และสถานที่การจัดกิจกรรม มีความเหมาะสม มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.56, S.D.=0.29) ความพึงพอใจมากที่สุด อันดับที่ 4 คือ การแจ้งรายละเอียดของโครงการบริหารจัดการขยะอันตรายจังหวัดขอนแก่น มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.55, S.D.=0.78) ความพึงพอใจระดับมากที่สุด อันดับที่ 5 คือ การแจ้งระยะเวลาในการเก็บรวบรวมขยะอันตราย มีความเหมาะสม สามารถนำส่งองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ได้ตามวัน และเวลาที่กำหนด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.54, S.D.=0.30) ความพึงพอใจระดับมากที่สุด อันดับที่ 6 มีค่าเฉลี่ยเท่ากันอยู่ 2 หัวข้อคำถาม คือ การคัดแยกขยะอันตรายออกจากขยะมูลฝอยทำให้ชุมชนมีความตระหนักถึงอันตรายของขยะที่เป็นพิษหรืออันตราย มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.53, S.D.=0.31) และ ขยะอันตรายที่เป็นพิษหรืออันตราย มีการจัดการอย่างถูกหลักสุขาภิบาลตามกฎหมายการควบคุมมลพิษ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.53, S.D.=0.30) ความพึงพอใจระดับมาก อันดับที่ 7 มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน อยู่ 2 หัวข้อคำถาม คือ ระยะเวลาการจัดกิจกรรมรวบรวมและเก็บขนขยะอันตราย เพื่อส่งไปกำจัดมีความเหมาะสม มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.51, S.D.=0.31) และ ขยะมูลฝอยเป็นพิษหรืออันตรายถูกคัดแยกออกจากขยะมูลฝอยทั่วไป มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.51, S.D.=0.30) ความพึงพอใจระดับมาก

อันดับที่ 8 การประชาสัมพันธ์ เรื่องการสำรวจปริมาณขยะอันตรายจากชุมชนเพื่อส่งไปกำจัดมีความชัดเจน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.50, S.D.=0.32) ความพึงพอใจระดับมาก อันดับที่ 9 การให้ข้อมูลการแยกประเภทขยะมีพิษหรืออันตรายมีความชัดเจน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.44, S.D.=0.35) ความพึงพอใจระดับมาก อันดับที่ 10 จำนวนครั้งการจัดกิจกรรมรวบรวมและเก็บขนขยะอันตราย เพื่อส่งไปกำจัด ปีละ 1 ครั้ง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.41, S.D.=0.39)

1.3 การประเมินผลการดำเนินงานในยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้มีการจัดตั้งสถานที่ แยกแยกประเภทอย่างชัดเจน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานอื่นๆ ต่างเห็นด้วยกับการบูรณาการบริหารจัดการขยะอันตรายร่วมกัน สามารถวัดระดับประเมินค่าถึงร้อยละ 90.60 ถือเป็นค่าระดับมากที่สุด ดังนั้นจากความร่วมมือในหลายส่วนจะช่วยให้การคัดแยกขยะอันตรายออกจากขยะมูลฝอยในชุมชนได้ และสร้างความตระหนักถึงอันตรายของขยะที่เป็นพิษมากขึ้นกว่าเดิม

2. ข้อเสนอแนะจากการติดตามและประเมินผล

1. สามารถนำข้อมูลการบริหารจัดการขยะอันตราย มาปรับใช้กับการจัดการสิ่งแวดล้อมในด้านอื่น เช่น แหล่งน้ำ ป่าไม้ ขยะประเภทย่อยสลายได้
2. สามารถนำข้อมูลวิธีการบริหารจัดการขยะอันตราย เผยแพร่ให้กับองค์กรอื่นๆ นอกเหนือจากองค์กรภายในจังหวัดขอนแก่นนำไปปรับใช้ตามความเหมาะสม
3. การวิจัยครั้งต่อไปสามารถนำมาวิเคราะห์เชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์อื่นๆ ได้
4. สามารถนำข้อมูลวิเคราะห์ เพื่อกระจายสู่ชุมชนในลักษณะการประชาสัมพันธ์เพื่อให้เห็นถึงความอันตรายใกล้ตัวที่เกิดขึ้นได้
5. การวิจัยครั้งต่อไปสามารถสานต่อในส่วนการพัฒนาแผนเศรษฐกิจต่อไป
6. การจัดทำคู่มือเพื่อให้คนในชุมชนได้รับรู้ถึงความสำคัญจากขยะอันตราย

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561 - 2580) เป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาล ที่ต้องนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้ประเทศไทยบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” โดยมียุทธศาสตร์ชาติ ด้านที่ 5 การสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เป็นกรอบการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศด้านสิ่งแวดล้อม ประกอบกับแผนแม่บทได้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นที่ 18 การเติบโตอย่างยั่งยืน แผนแม่บทย่อย 18.4 การจัดการมลพิษที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสารเคมีในภาคเกษตรทั้งระบบให้ เป็นไปตามหลักมาตรฐานสากล ได้กำหนดเป้าหมายระดับแผนแม่บทย่อย (Y1) 180403 เชื่อมโยง กับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 (พ.ศ.2566 - 2570) หมายเหตุที่ 10 ไทยมีเศรษฐกิจ หมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ เป้าหมายที่ 1 การเพิ่มมูลค่าจากเศรษฐกิจหมุนเวียน และการใช้ทรัพยากร อย่างมีประสิทธิภาพ เป้าหมายที่ 3 การสร้างสังคมคาร์บอนต่ำและยั่งยืน นอกจากนี้เพื่อให้เป้าหมายของ การปฏิรูปประเทศ ตามที่กำหนดไว้ในหมวด 16 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 มาตรา 258 ในส่วนของด้านอื่นๆ ที่กำหนดให้มีระบบการจัดการและกำจัดขยะมูลฝอยที่มีประสิทธิภาพ เป็นมิตรต่อ สิ่งแวดล้อมและสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ด้านการจัดการขยะมูลฝอย มูลฝอยติดเชื้อ ของเสียอันตราย สารเคมีในภาคเกษตรและการอุตสาหกรรม มีประสิทธิภาพมากขึ้น สำนักงานสภาการพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้จัดทำรายงานสรุปการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ ปี 2566 ได้สรุปสถานการณ์บรรลุ เป้าหมายเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2566 จากดัชนีประสิทธิภาพการจัดการขยะ โดยสถานการณ์ พ.ศ.2566 (ข้อมูล พ.ศ.2565) มีคะแนน 0.43 เมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ.2566 ที่กำหนดไว้ไม่น้อยกว่า 0.73 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 58.90 ซึ่งต่ำกว่าค่าเป้าหมายที่กำหนด ใน พ.ศ. 2566 ทั้งนี้ จากรายงานของกรมควบคุมมลพิษ และกรมโรงงานอุตสาหกรรม พ.ศ.2565 พบว่าการปริมาณของเสียอันตรายจากชุมชนเกิดขึ้น 676,146 ตัน (เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.99 จาก พ.ศ.2564) ซึ่งได้รับการกำจัดอย่างถูกต้อง 86,976 ตัน คิดเป็นร้อยละ 12.86 สะท้อนให้เห็นว่าการจัดการขยะอันตรายในภาพรวมของไทยยังไม่สามารถบรรลุเป้าหมายได้ และเมื่อ เปรียบเทียบกับค่าเป้าหมาย ปี พ.ศ.2570 โดยพิจารณาจากดัชนีประสิทธิภาพการจัดการขยะ โดยสถานการณ์ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ.2565) มีคะแนน 0.43 คะแนน เมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ.2570 ซึ่งกำหนด ค่าดัชนีไม่น้อยกว่า 0.81 คะแนน ภายในปี พ.ศ.2570 คิดเป็นร้อยละ 53.09 ของค่าเป้าหมาย พ.ศ.2570 ส่งผล ให้สถานการณ์บรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับเสี่ยงในการบรรลุเป้าหมาย ทั้งนี้ หากเปรียบเทียบสถานการณ์ของ พ.ศ.2566 (ข้อมูล พ.ศ.2565) กับสถานการณ์ของ พ.ศ.2564 ซึ่งเป็นปีก่อนหน้าที่มีการจัดเก็บข้อมูลล่าสุด ที่ 0.68 คะแนน สะท้อนให้เห็นสถานการณ์การพัฒนาที่แย่ง ร้อยละ 36.76

แผนแม่บทกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ระยะ 20 ปี (พ.ศ.2561 – 2580) ซึ่งประกอบไปด้วย 5 ประเด็นยุทธศาสตร์ โดยประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตที่ดี โครงการที่ 25 การขับเคลื่อนการบริหารจัดการขยะและวัสดุเหลือใช้ภายใต้ แนวคิด “เศรษฐกิจหมุนเวียน” (Circular Economy)

และโครงการที่ 31 การมุ่งสู่การปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ ด้วยการใช้กลไกราคาแบบบูรณาการ ได้กำหนดแนวทางการดำเนินงาน เพื่อลดการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกและผลกระทบที่เกิดขึ้น โดยมีการขับเคลื่อนตามมติคณะรัฐมนตรี เรื่อง แผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะของประเทศ ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2565 – 2570) ผ่านหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น

จาก แผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะของประเทศ ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2565 – 2570) ปริมาณขยะมูลฝอยจังหวัดขอนแก่น ปี พ.ศ.2566 มีปริมาณขยะมูลฝอยในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น 1,402 ตันต่อวัน ขยะมูลฝอยที่ถูกนำกลับมาใช้ประโยชน์ 400 ตันต่อวัน ขยะมูลฝอยที่ถูกกำจัดถูกต้อง 560 ตันต่อวัน ขยะมูลฝอยที่ถูกกำจัดไม่ถูกต้อง 442 ตันต่อวัน ขยะมูลฝอยตกค้าง 68,853 ตัน และสถานการณ์ปริมาณขยะอันตรายที่นำไปกำจัดในปี พ.ศ. 2566 ที่ผ่านมา จำนวน 21,300 กิโลกรัม หรือ 21.3 ตัน และในปี พ.ศ.2565 มีปริมาณของเสียอันตรายจากชุมชนเกิดขึ้น 676,146 ตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2564 ร้อยละ 0.99 (ปี 2564 มีปริมาณ 669,518 ตัน) ส่วนใหญ่เป็นซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ (Waste from Electrical and Equipment: WEEE) 439,435 ตัน (ร้อยละ 65) และของเสียอันตราย ประเภทอื่น ๆ เช่น หลอดไฟ ถ่านไฟฉาย แบตเตอรี่ ภาชนะบรรจุสารเคมี กระป๋องสเปรย์ 236,651 ตัน (ร้อยละ 35) แนวโน้มที่เพิ่มขึ้นเนื่องมาจากปัจจุบันประชาชนมีความต้องการและนิยมใช้เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์มากขึ้น รวมถึงการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีส่งผลให้มีการเปลี่ยนอุปกรณ์บ่อยขึ้นเพื่อทันต่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย นอกจากนี้ การนำเข้าผลิตภัณฑ์บางส่วนที่มีคุณภาพต่ำอายุการใช้งานของผลิตภัณฑ์สั้น ทำให้ของเสียอันตรายจากชุมชนมีปริมาณเพิ่มมากขึ้น

องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ในฐานะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีบทบาทหน้าที่ในการกำจัดขยะมูลฝอย ขยะอันตรายจากชุมชนในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น ได้เห็นถึงความสำคัญของปริมาณขยะอันตรายที่เพิ่มมากขึ้นในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น จึงได้ริเริ่มดำเนินการโครงการบริหารจัดการขยะอันตรายจากชุมชน ตั้งแต่ปี พ.ศ.2554 จนถึงปัจจุบัน โดยการคัดแยก เก็บรวบรวมและขนส่งของเสียอันตรายจากชุมชน แต่อย่างไรก็ตามยังขาดการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้อย่างต่อเนื่อง จึงส่งผลให้ประชาชนทิ้งของเสียอันตรายชุมชนปะปนกับขยะมูลฝอยทั่วไป ประชาชนบางส่วนยังไม่มีความตระหนัก ในการคัดแยกของเสียอันตรายจากชุมชนออกจากขยะมูลฝอยทั่วไป จากปัญหาดังกล่าว เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2560 องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น จึงได้กำหนดกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น พ.ศ.2566-2570 เป็นกรอบทิศทางการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ใช้หลักการวางแผนยุทธศาสตร์ ให้ความสำคัญกับกระบวนการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น และภาคีการพัฒนาเปิดโอกาสให้เสนอความคิดเห็นและนำประเด็น ที่มีความสอดคล้องเชื่อมโยงกับ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาระดับต่าง ๆ มาสรุปผลและรวบรวมเพื่อจัดทำเป็นกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น (พ.ศ 2566 - 2570) ภายใต้แผนยุทธศาสตร์ดังกล่าว องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น จึงได้เล็งเห็นความสำคัญประเด็นการพัฒนาที่ 5 การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลซึ่งมีแนวทางการพัฒนาคือ 1) การบริหารจัดการแบบบูรณาการอย่างยั่งยืน 2) การดูแลรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมและจัดการมลพิษที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม 3) การอนุรักษ์ และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติแบบมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืน 4) การป้องกันการลดผลกระทบและการปรับตัวเพื่อรับภัยพิบัติทางธรรมชาติ และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ จัดให้มีการทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ ในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตราย ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่จังหวัดขอนแก่น จำนวน 224 แห่ง

เพื่อการขับเคลื่อนนโยบายการจัดการภาครัฐมีการวางระบบการจัดการของเสียอันตรายจากชุมชนโดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบูรณาการทำงานกับหน่วยที่เกี่ยวข้อง รวมถึงภาคเอกชน และภาคประชาชนในการจัดตั้งจุดรวบรวมของเสียอันตรายในชุมชน (Droop off) และกำหนดให้มีศูนย์รวบรวมในระดับจังหวัดทำให้ของเสียอันตรายได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง ปัจจุบันมีศูนย์รวบรวมของเสียอันตรายจากชุมชน ในระดับจังหวัด 1 แห่ง ซึ่งมีองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายโดยมีบริษัทรับบำบัดหรือกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ ที่กฎหมายควบคุมมลพิษกำหนด

ฝ่ายตรวจติดตามและประเมินผล สำนักยุทธศาสตร์และงบประมาณ จึงได้จัดทำรายงานการติดตามและประเมินผลโครงการบริหารจัดการขยะอันตรายจังหวัดขอนแก่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2567 เพื่อต้องการทราบระดับความพึงพอใจของประชาชนต่อการดำเนินงานด้านบริหารจัดการขยะ ทราบถึงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการบริหารจัดการขยะ และเพื่อติดตามและประเมินผลการดำเนินงานในยุทธศาสตร์ว่าเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้หรือไม่

1.2 วัตถุประสงค์ของการติดตามและประเมินผล

1. เพื่อต้องการทราบระดับความพึงพอใจ ของประชาชนต่อการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการขยะอันตราย
2. เพื่อติดตามและประเมินผลการดำเนินงานในยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมว่าเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้หรือไม่

1.3 ขอบเขตการติดตามและประเมินผล

ในการติดตามและประเมินผลครั้งนี้ได้ดำเนินการติดตามฯ จากกลุ่มเป้าหมายในเขตพื้นที่จังหวัดขอนแก่น ดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมายและผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย นักการเมืองท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ของรัฐ ประชาคมหมู่บ้าน ประชาชนทั่วไป ผู้ใหญ่บ้าน/กำนัน จำนวนทั้งสิ้น 278 คน

2. ขอบเขตพื้นที่ ประกอบด้วย

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดขอนแก่น จำนวน 224 แห่ง ประกอบด้วย

- เทศบาลนคร	จำนวน 1	แห่ง
- เทศบาลเมือง	จำนวน 6	แห่ง
- เทศบาลตำบล	จำนวน 77	แห่ง
- องค์การบริหารส่วนตำบล	จำนวน 140	แห่ง

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อทราบถึงระดับความพึงพอใจของประชาชนต่อการดำเนินการบริหารจัดการขยะอันตราย
2. เพื่อทราบถึงระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะอันตราย
3. เพื่อทราบถึงผลการติดตามการบริหารจัดการควบคุมปริมาณขยะอันตรายในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น
4. เพื่อทราบผลการวิเคราะห์ข้อมูลของโครงการและนำข้อมูลที่เป็นจริงไปใช้ในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นต่อไป

1.5 คำนิยามศัพท์

1. ส่วนราชการอื่น หมายถึง จังหวัดขอนแก่น สำนักงานท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 10 สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดขอนแก่น
2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) เทศบาลเมือง เทศบาลตำบล องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)
3. การบริหารจัดการ หมายถึง ชุดของหน้าที่ต่าง ๆ กิจกรรมหรือการศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ในอันที่จะเชื่อมั่นได้ว่า กิจกรรมต่าง ๆ ดำเนินไปในแนวทางที่ใช้ทรัพยากรทางการบริหาร เช่น คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สามารถบรรลุผลสำเร็จตาม ที่ทำให้องค์กรดำรงอยู่ และเกิดสัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้
4. ยุทธศาสตร์ หมายถึง แนวทางในการบรรลุจุดหมายของหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
5. ขยะอันตราย หรือขยะมีพิษ (Hazardous Waste) หมายถึง ขยะ วัสดุที่ไม่ใช้แล้ว ผลิตภัณฑ์เสื่อมสภาพ หรือภาชนะบรรจุต่างๆ ที่มีองค์ประกอบหรือปนเปื้อนวัตถุ สารเคมีอันตรายชนิดต่างๆ ที่มีลักษณะเป็นสารพิษ สารไวไฟ สารเคมีที่กัดกร่อนได้ สารกัมมันตรังสี และเชื้อโรคต่างๆ ที่ทำให้เกิดอันตรายแก่บุคคล สัตว์ พืช ทรัพย์สิน หรือสิ่งแวดล้อม เช่น ถ่านไฟฉาย หลอดฟลูออเรสเซนต์ แบตเตอรี่โทรศัพท์เคลื่อนที่ ภาชนะบรรจุ สารกำจัดศัตรูพืช กระป๋องสเปรย์บรรจุสีหรือสารเคมี เป็นต้น
6. การมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานพัฒนา ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ แก้ไขปัญหาตนเอง ร่วมให้ความคิดสร้างสรรค์ ความรู้และความชำนาญ ร่วมกับการใช้วิทยาการที่เหมาะสม และสนับสนุนติดตามผลการปฏิบัติงานขององค์กรและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง
7. ความพึงพอใจ หมายถึง ความพึงพอใจของประชาชนจากการรับบริการ ความพึงพอใจ จากการได้รับผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย หรือความคาดหวัง หรือความต้องการ
8. การประเมินโครงการ หมายถึง กระบวนการในการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลของการดำเนินโครงการและพิจารณาข้อชี้ให้ทราบถึงจุดเด่น หรือจุดด้อยของโครงการนั้นอย่างมีระบบแล้วตัดสินใจว่าจะปรับปรุงแก้ไขโครงการนั้น เพื่อการดำเนินงานต่อไปหรือจะยุติการดำเนินงานโครงการนั้น

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

ในการติดตามและประเมินผลโครงการบริหารจัดการขยะอันตรายในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ได้ศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นแนวทาง ในการติดตาม และประเมินผลดังต่อไปนี้

- 2.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ
- 2.2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม
- 2.3 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการขยะอันตราย
- 2.4 อำนาจหน้าที่องค์การบริหารส่วนจังหวัด
- 2.5 ยุทธศาสตร์องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ประเด็นการพัฒนาที่ 5

การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ

2.1.1 ความหมายของความพึงพอใจ

โดยทั่วไปหากกล่าวถึง ความพึงพอใจ มักจะศึกษาในสองมิติ คือ มิติความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติงาน (Job Satisfaction) และมิติความพึงพอใจของผู้รับบริการ (Service Satisfaction) ในการศึกษาความพึงพอใจครั้งนี้เป็นการศึกษาความพึงพอใจของผู้รับบริการ ซึ่งมีผู้ให้ความหมายไว้หลากหลายดังนี้

Fitger and Durund (1980) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับความพึงพอใจของประชาชน ที่มีต่อการบริการสาธารณะ (Public Service Satisfaction) ว่าเป็นการประเมินผลการปฏิบัติงาน ด้านการให้บริการของหน่วยงาน การปกครองท้องถิ่น โดยมีพื้นฐานเกิดจากการรับรู้ (Perceptions) ถึงการส่งมอบการบริการที่แท้จริง และประเมินผลจะแตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ที่แต่ละบุคคลได้รับเกณฑ์ (Criteria) ที่แต่ละบุคคลตั้งไว้ รวมทั้งการตัดสินใจ (Judgement) ของบุคคลนั้นด้วยการประเมินผลสามารถแบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ

1. ด้านอัตวิสัย (Subjective) ซึ่งเกิดจากการได้รับรู้ถึงการส่งมอบการบริการ
2. ด้านวัตถุวิสัย (Objective) ซึ่งเกิดจากการได้รับปริมาณและคุณภาพของการบริการ

Gerson (1993) ได้อธิบายความพึงพอใจไว้ว่า ความพึงพอใจ คือความรู้สึกสมหวังหรือเกิดความคาดหวังเมื่อบุคคลได้รับบริการ โดยมีการประเมินหรือให้คะแนนระดับคุณภาพบริการ และระดับความพึงพอใจ เพื่อแสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นในการพยายามปรับปรุงงาน ที่เกี่ยวกับเรื่องนั้นๆ ในโอกาสต่อไป ประโยชน์ของการประเมินความพึงพอใจมี 5 ประการ ได้แก่

1. ทำให้คุณภาพการบริการของหน่วยงานดีขึ้น
2. ทำให้หน่วยงานรู้ถึงขีดความสามารถหรือขีดมาตรฐานที่ดีที่สุดของการทำงาน
3. ทำให้ผู้ปฏิบัติงานรับรู้ถึงผลงาน
4. ทำให้เกิดการปรับปรุงคุณภาพ และความพึงพอใจของผู้รับบริการ
5. ผลักดันให้ผู้ปฏิบัติงานตั้งใจปฏิบัติงานให้ดีขึ้น

จุมพล สัตยาภรณ์ (2542:9) กล่าวว่าความพึงพอใจเป็นองค์ประกอบด้านความรู้สึก ด้านทัศนคติ ซึ่งไม่จำเป็นต้องแสดงหรืออธิบายเชิงเหตุผลเสมอไปก็ได้ แต่เป็นเพียงปฏิกิริยาด้านความรู้สึกต่อสิ่งเร้า โดยบ่งบอกทิศทางว่าเป็นไปในลักษณะทิศทางบวกทิศทางลบหรือไม่มีปฏิกิริยาต่อสิ่งเร้านั้น

สุรศักดิ์ นาถวิล (2544:15) อธิบายความพึงพอใจว่า เป็นการแสดงออกทางอารมณ์และ ความรู้สึกในทางบวกของบุคคลต่อสิ่งใด โดยแต่ละบุคคลมีประสบการณ์การรับรู้ การเรียนที่แตกต่างกัน ทำให้มีความรู้สึกต่อการบริการในด้านคุณภาพ ตามความต้องการและความคาดหวังที่แตกต่างกัน ซึ่งความพึงพอใจ เกิดจากการประเมินความแตกต่าง ระหว่างสิ่งที่คาดหวังกับสิ่งที่ได้รับจริง

อมร รักษาสัตว์ (2546:42) เห็นว่าความพึงพอใจของผู้รับบริการ เป็นมาตรการอย่างหนึ่งที่ใช้วัด ประสิทธิภาพของการบริหารงานได้ เพราะการจัดการบริการ หมายถึง การให้บริการเป็นอย่างดี เป็นที่พึงพอใจ ของประชาชน

สายจิตร์ สิงห์เสนี (2546) กล่าวว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งเป็นไปได้ ทั้งทางบวกและทางลบ แต่ถ้าเมื่อใดที่สิ่งนั้นสามารถตอบสนองความต้องการ หรือทำให้บรรลุจุดหมาย ก็จะเกิด ความรู้สึกทางบวกแต่ในทางตรงกันข้าม ถ้าสิ่งใดสร้างความความรู้สึกผิดหวังไม่บรรลุจุดหมาย ก็จะทำให้เกิด ความรู้สึกทางลบเป็นความรู้สึกไม่พึงพอใจ

ปาริชาติ สังข์ขาว (2551) ได้ให้ความหมายความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกของบุคคล ในทางบวกความชอบความสบายใจความสุขต่อสภาพแวดล้อมด้านต่างๆ หรือเป็นความรู้สึกที่พอใจต่อ สิ่งที่ทำให้เกิดความชอบความสบายใจและความความรู้สึกที่บรรลุถึงความต้องการ

ธัญวัฒน์ ไทยเจริญ (2561) ให้ความหมายว่า ความรู้สึกในทางบวกที่เกิดจากการประเมินและ เปรียบเทียบประสบการณ์การได้รับบริการที่ตรงกับสิ่งที่ลูกค้าคาดหวังหรือดีเกินกว่าที่ลูกค้าคาดหวัง เช่น ความพึงพอใจต่อความชัดเจนของข้อมูลการใช้งานหน้าจอบและรูปแบบเว็บไซต์ ขั้นตอนในการให้บริการและ ค่าธรรมเนียมในการรับบริการ

2.1.2 ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้รับบริการ

Millet (1954) ได้กล่าวถึงหลักการบริการว่าให้พิจารณาใน 5 ประการด้วยกัน คือ

1. การให้บริการอย่างเท่าเทียมกัน (Sati factory Service) คือ การบริการที่มีความยุติธรรมและเสมอภาค
2. การให้บริการอย่างรวดเร็วทันเวลา (Timely Service) คือ การให้บริการตามความเร่งด่วน
3. การให้บริการอย่างพอเพียง (Amplly Service) คือ ความต้องการเพียงพอในสถานที่ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์
4. การให้บริการอย่างต่อเนื่อง (Continuos Service) คือ การให้บริการอย่างต่อเนื่องจนกว่าจะบรรลุผล
5. การให้บริการอย่างก้าวหน้า (Progressive Service) คือ การพัฒนาการบริการทั้งในด้านปริมาณ และคุณภาพให้มีความก้าวหน้าไปเรื่อย ๆ

ความพึงพอใจในการบริการมีความสำคัญต่อการดำเนินงานบริการ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีลักษณะทั่วไปดังนี้ (สร้อยรุจิ อินทศร, 2546)

1. ความพึงพอใจเป็นการแสดงออกทางอารมณ์และความรู้สึกในทางบวกของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง บุคคลจำเป็นต้องปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบตัว การตอบสนองความต้องการส่วนบุคคลด้วยการโต้ตอบกับบุคคลอื่นและสิ่งต่างๆ ในชีวิตประจำวันทำให้แต่ละคนมีประสบการณ์การเรียนรู้หลายสิ่งหลายอย่างเกี่ยวกับการบริการไม่ว่าจะเป็นประเภทของการบริการหรือคุณภาพของการบริการ ซึ่งประสบการณ์ที่ได้รับจากการสัมผัสบริการต่างๆ หากเป็นไปตามความต้องการของผู้รับบริการโดยสามารถทำให้ผู้รับบริการได้รับสิ่งที่คาดหวังก็ย่อมก่อให้เกิดความรู้สึกที่ดีและพึงพอใจในการบริการที่ได้รับ

2. ความพึงพอใจเกิดจากการประเมินความแตกต่างระหว่างสิ่งที่คาดหวังกับสิ่งที่ ได้รับจริง ในสถานการณ์หนึ่ง ในสถานการณ์การบริการก่อนที่ลูกค้าจะมาใช้บริการได้ก็ตามมักมีมาตรฐาน ของบริการนั้นไว้ในใจอยู่ก่อนแล้ว ซึ่งอาจอ้างอิงมาจากคุณค่าหรือเจตคติที่ยึดถือต่อการบริการประสบการณ์ดั้งเดิม ที่เคยใช้บริการการบอกเล่าของผู้อื่นการรับทราบข้อมูลจากการโฆษณาการได้รับคำแนะนำจากผู้ให้บริการ สิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยพื้นฐานที่ผู้รับบริการใช้เปรียบเทียบบริการที่ได้รับในวงจรของการให้บริการตลอดช่วงเวลาของความจริง สิ่งที่ผู้รับบริการได้รับรู้เกี่ยวกับการบริการก่อนที่จะมารับบริการหรือความคาดหวังในสิ่งที่จะได้รับ (Expectations) นี่มีอิทธิพลต่อช่วงเวลาของการเผชิญความจริงหรือการพบปะระหว่างผู้ให้บริการกับผู้รับบริการเป็นอย่างมาก เพราะผู้รับบริการจะประเมินเปรียบเทียบในกระบวนการบริการที่ดีขึ้น (Performance) กับสิ่งที่ได้รับเป็นไปตามความคาดหวัง ถือว่าเป็นการยืนยันความถูกต้อง (Confirmation) ของความคาดหวังที่มีอยู่ ผู้รับบริการย่อมเกิดความพึงพอใจต่อการบริการดังกล่าว แต่ถ้าไม่เป็นไปตามคาดหวังอาจสูงกว่าหรือต่ำกว่า นับเป็นการยืนยันที่มีความคลาดเคลื่อน (Disconfirmation) จากความคาดหวังดังกล่าวที่เกิดขึ้นจะชี้ให้เห็นถึงระดับความพึงพอใจหรือความไม่พึงพอใจมากน้อยได้ ถ้าข้อยืนยันเบี่ยงเบนไปในทางบวกแสดงถึงความพึงพอใจถ้าไปในทางลบแสดงถึงความไม่พึงพอใจ

2.1.3 การประเมินความพึงพอใจของผู้รับบริการ

สรชัย พิศาลบุตร (2551) ได้กล่าวถึงการวัดระดับความพึงพอใจของลูกค้า หรือผู้ให้บริการว่าสามารถทำได้ 2 วิธีได้แก่

1. วัดจากการสอบถามความคิดเห็นของลูกค้าหรือผู้ใช้บริการเป็นการวัดระดับความพึงพอใจ ของลูกค้า หรือผู้ใช้บริการจากการสอบถามความคิดเห็นของลูกค้าหรือผู้ใช้บริการโดยตรง ทำได้โดยกำหนดมาตรวัดระดับความพึงพอใจที่ลูกค้าหรือผู้ใช้บริการที่มีต่อคุณภาพของสินค้าหรือบริการนั้นๆ และกำหนดเกณฑ์ชี้วัดระดับความพึงพอใจจากผลการวัดระดับความพึงพอใจเฉลี่ยที่ลูกค้าหรือผู้ใช้บริการที่มีต่อคุณภาพของสินค้าหรือบริการนั้นๆ

2. วัดจากตัวชี้วัดคุณภาพการให้บริการที่กำหนดขึ้น โดยการวัดระดับความพึงพอใจ ของลูกค้าหรือผู้ใช้บริการจากเกณฑ์ชี้วัดระดับคุณภาพสินค้าหรือบริการที่กำหนดขึ้นอาจใช้เกณฑ์คุณภาพระดับต่างๆ ที่กำหนดขึ้นโดยผู้ให้บริการผู้ประเมินผลการให้บริการและมาตรฐานกลาง หรือมาตรฐานสากลของการให้บริการนั้น

สรุปความพึงพอใจจากแนวคิดข้างต้น ซึ่งเป็นความพึงพอใจจากการบริการทั้งองค์การของรัฐและเอกชนในเรื่องต่าง ๆ จึงสรุปความพึงพอใจต่อการให้บริการ คือความรู้สึกของบุคคลที่มีความพึงพอใจจากการได้รับผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย หรือความคาดหวังของตนหรือความต้องการของตนเอง ซึ่งในการปฏิสัมพันธ์ (Interaction) จะประกอบไปด้วยผู้ให้บริการ (Man) การจัดการ (Management) การตอบสนองความต้องการของลูกค้า (Customer) ทำให้ลูกค้าเกิดความพึงพอใจปัจจัยที่ทำให้เกิดความพึงพอใจ ในการบริการคือ ความรวดเร็วไวเมื่อมนุษย์มีความต้องการอาจเป็นทางสรีระ เช่น ความหิวเมื่อเขาได้รับประทานอาหารทันทีด้วยบริการที่รวดเร็วทำให้ความทุกข์จากความหิวความกระวนกระวายหมดไป ความทุกข์ที่เราจะมีก็จะเป็นความสุขแทนที่ส่วนความพึงพอใจทางด้านจิตใจ เช่น การร้องขอความช่วยเหลือ

และได้รับการช่วยเหลือโดยเร็วผู้ร้องขอจะมีความสุข เมื่อได้รับผลสำเร็จตามที่ตนเองคาดหวังไว้ในเวลาอันรวดเร็ว ความพร้อมเรื่องเวลาอุปกรณ์สถานที่หรือบุคคลที่องค์กรได้จัดไว้ให้ทำที่ในการตอบสนองความต้องการ และนโยบายขององค์กรสามารถกำหนดนโยบายได้ตรงกับความต้องการของลูกค้าด้วยความเป็นธรรม ในการให้บริการที่เท่าเทียมกันตามลำดับก่อนหลังเมื่อลูกค้ามาติดต่อปริมาณมากเป็นปัจจัยหนึ่ง ของความพึงพอใจแต่ปัจจัยที่สำคัญ ในการสร้างปฏิสัมพันธ์ของบริการคือ คน (Man) ซึ่งเป็นผู้เสนอและสนองความต้องการ ให้ลูกค้าได้ตรงความต้องการด้วยใจจริง และพร้อมที่จะให้บริการแก่ลูกค้าด้วยความเต็มใจ (Service Mind)

2.2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม

2.2.1 ความหมายของการมีส่วนร่วม

ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมสามารถสรุปได้ดังนี้

Coyne (1996) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมดังนี้

1. การมีส่วนร่วมรับผิดชอบ (to have a share) หรือการเข้าไปมีส่วนร่วม (take part in)
2. การมีส่วนร่วมในการกระทำ (the act of participation)
3. การเข้าร่วมในสิ่งที่มีอารมณ์สนใจ (to engage the emotional interest of)

Brownlea (1987) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม หมายถึง การมีส่วนร่วมเกี่ยวข้อง หรือการได้รับอนุญาตให้มีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ หรือมีส่วนร่วมในการบริการ หรือประเมินผลการบริการ หรือการเป็นผู้ให้คำปรึกษา หรือเป็นผู้ขอคำปรึกษาในประเด็นปัญหาต่าง

Cahii (1996) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม หมายถึง การมีส่วนร่วมในการกระทำ หรือในสถานการณ์ และการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้อง ในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งร่วมกับผู้อื่น

ทวีทอง หงษ์วิวัฒน์ (2527) ให้คำจำกัดความของการมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การที่ประชาชนหรือชุมชนพัฒนาขีดความสามารถของตนเอง ในการจัดการและควบคุมการใช้และกระจายทรัพยากร และปัจจัยการผลิตที่มีอยู่ในสังคม เพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีพทางเศรษฐกิจและสังคม ตามความจำเป็นอย่างสมศักดิ์ศรีในฐานะสมาชิกสังคม

ไพรัตน์ เตชะรินทร์ (2527) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง กระบวนการที่รัฐบาลทำการส่งเสริม ชักนำ สนับสนุน การสร้างโอกาสให้ประชาชนในชุมชนทั้งรูปแบบส่วนบุคคล กลุ่มชนสมาคมมูลนิธิ และองค์กรอาสาสมัครรูปแบบต่างๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วม ในการดำเนินงานเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือหลายเรื่องรวมกัน

วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน (2531 หน้า 101) กล่าวถึงความหมายของการมีส่วนร่วม ว่าเป็นการเข้าร่วมอย่างแข็งขันและเต็มที่ของกลุ่มบุคคล ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในทุกขั้นตอนของโครงการ หรืองานพัฒนาชนบท โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การมีส่วนร่วมในอำนาจการตัดสินใจและหน้าที่ความรับผิดชอบ การมีส่วนร่วมเป็นเครื่องประกันว่าสิ่งที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต้องการมากที่สุดนั้น จะได้รับการตอบสนองและทำให้ความเป็นไปได้มากขึ้นกว่าผู้เข้าร่วมทุกคนจะได้รับประโยชน์เสมอกันไป

ดุขฎี อายุวัฒน์ และคณะ (2535) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นการให้โอกาสประชาชนเข้าร่วมในการดำเนินงาน ตั้งแต่กระบวนการเบื้องต้นจนถึงกระบวนการสิ้นสุด โดยในการเข้าร่วมอาจจะเข้าร่วมในขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่ง หรือครบวงจรก็ได้การเข้าร่วมมีทั้งกลุ่มหรือองค์กร

อภิศักดิ์ ไพฑาคำ (2539) ได้ให้ความหมายว่าการมีส่วนร่วม หมายถึง การเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจ และอารมณ์ (Mental and emotional involvement) ของบุคคลหนึ่งในสถานการณ์กลุ่ม (Group Situation) ซึ่งผลของการที่เกี่ยวข้องดังกล่าวเป็นเหตุเร้าใจให้การกระทำ (Contribution) ให้บรรลุจุดมุ่งหมายของกลุ่มนั้นร่วมกับทั้งทำให้เกิดความรู้สึกร่วมรับผิดชอบของกลุ่มดังกล่าว

เมตต์ การ์ณจิต (2541) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชน ไม่ว่าจะเป็นบุคคล หรือกลุ่มบุคคล เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมไม่ว่าจะเป็นทางตรง หรือทางอ้อมในลักษณะของการรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำที่มีผลกระทบต่อตนเองหรือชุมชน

นิคม สุวรรณทา (2542) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม ว่าการที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคล ที่มีผลประโยชน์ร่วมกันจากการดำเนินงานอย่างใดอย่างหนึ่งทางสังคม ไม่ว่าจะเป็นผลประโยชน์โดยตรง หรือโดยอ้อมก็ตาม ได้รับโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมในการร่วมคิดร่วมทำ และร่วมแก้ไขทั้งนี้ก็เพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

เข็มเพชร แก่นสา (2543) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่าการพัฒนา หรือประกอบกิจการใดๆ ควรให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้นๆ โดยให้เป็นไปตามหลักประชาธิปไตย โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมรับรู้ ในขั้นตอนของกิจกรรม นับตั้งแต่การศึกษาสภาพปัญหา กำหนดจุดประสงค์ วางแผน ร่วมปฏิบัติงาน จนถึงขั้น ประเมินผล พยายามสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนว่ากิจกรรมที่กระทำอยู่นั้น เป็นผลงานที่พวกเขาต้องรับผิดชอบ กรณีที่กิจกรรมมีกลุ่มผลประโยชน์หลายกลุ่มเข้ามาเกี่ยวข้อง ต้องพยายามดึงตัวแทนของกลุ่มให้มาปฏิบัติงาน ร่วมกันเพื่อให้ทุกฝ่ายยอมรับผลที่ตามมาของกิจกรรมนั้น

ปรัชญา เวสารัชช์ (2558) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนว่าหมายถึง การที่ประชาชนเข้ามาเกี่ยวข้อง โดยการใช้ความพยายามหรือใช้ทรัพยากรบางส่วน ในกิจกรรมซึ่งมุ่งสู่ การพัฒนาของชุมชน

จากความคิดเห็นของนักวิชาการที่ให้ความหมายคำว่า การมีส่วนร่วมที่กล่าวไว้ข้างต้นอาจพอสรุป ได้อย่างกว้างๆ ว่าการมีส่วนร่วม หมายถึง การได้รับการกระตุ้นจิตใจ หรือสร้างความสนใจ ชักจูงให้เกิด ความรู้สึกอยากที่จะเข้าร่วมมือ ร่วมใจ ในการคิด ตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติ และร่วมรับผิดชอบต่อการดำเนิน กิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งให้กับกลุ่ม หมู่คณะ องค์กรหรือสังคม ที่ตนมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์หรือเป็นสมาชิก อยู่เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ร่วมกัน

2.2.2 ขั้นตอนของการมีส่วนร่วมของประชาชน

Shadid and orher (1982) ได้ให้ความเห็นในการมีส่วนร่วมของประชาชน

ขั้นที่ 1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) กำหนดความต้องการและการกำจัด ลำดับความสำคัญ จากนั้นเลือกนโยบายและประชากรที่เกี่ยวข้อง การตัดสินใจในช่วงเริ่มต้นการตัดสินใจในช่วง การดำเนินการวางแผน และการตัดสินใจช่วงปฏิบัติตามแผนที่วางไว้

ขั้นที่ 2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ (Implementation) องค์กรประกอบการดำเนินงาน โครงการนั้น จะได้มาจากคำถามที่ว่าใครทำประโยชน์ให้โครงการได้บ้าง และจะทำประโยชน์ได้ด้วยวิธีการใด เช่น การช่วยเหลือด้านทรัพยากรการบริหารงานและการประสานงาน และการขอความช่วยเหลือ

ขั้นที่ 3 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์นั้น นอกจากความสำคัญของผลประโยชน์ในเชิงปริมาณและคุณภาพแล้ว ยังต้องพิจารณาถึงการกระจาย ผลประโยชน์ในกลุ่มด้วย ผลประโยชน์ในโครงการนี้รวมทั้งผลที่เป็นประโยชน์ในเชิงบวก และผลที่เกิดขึ้น ในเชิงลบเป็นผลเสียของโครงการ ซึ่งจะเป็นประโยชน์และโทษต่อบุคคลและสังคมด้วย

ขั้นที่ 4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) สิ่งสำคัญที่ต้องสังเกตคือ ความเห็น (views) ความชอบ (preference) และความคาดหวัง (expectations) ซึ่งจะมีอิทธิพลสามารถแปรเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคล ในกลุ่มต่างๆได้

Cohen and Uphoff (1980) ได้แบ่งขั้นตอนลักษณะของการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 ลักษณะดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (decision making) ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือริเริ่มตัดสินใจ ดำเนินการตัดสินใจ และตัดสินใจปฏิบัติ
2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (Implementation) ประกอบด้วย การสนับสนุนด้านทรัพยากร การบริหาร และการประสานความร่วมมือ
3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (benefits) เกิดขึ้นจากการพัฒนานำไปเป็นผลประโยชน์ด้านวัตถุ ผลประโยชน์ด้านสังคม หรือผลประโยชน์ส่วนบุคคล
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2537:188) ได้จำแนกรูปแบบของการมีส่วนร่วมออกเป็น 3 ประการตามลักษณะของการมีส่วนร่วม ดังนี้

1. การที่ประชาชนมีส่วนร่วมโดยตรง (Direct Participation) โดยผ่านองค์กรจัดตั้งของประชาชน (Inclusive Organization) เช่น การรวมกลุ่มของเยาวชนกลุ่มต่างๆ
2. การที่ประชาชนมีส่วนร่วมทางสังคม (Indirect participation) โดยผ่านองค์กรผู้แทนของประชาชน (Representative organization) เช่น กรรมการของกลุ่ม หรือชุมชนกรรมการหมู่บ้าน
3. การที่ประชาชนมีส่วนร่วม โดยเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วม (Open participation) โดยผ่านองค์กรที่ไม่ใช่ผู้แทนประชาชน (Non representative organization) เช่น สถาบันหรือหน่วยงานที่เชิญชวนหรือเปิดโอกาส ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเมื่อไรก็ได้ตลอดเวลา

สรุปขั้นตอนของการมีส่วนร่วมก็คือ การที่เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรม ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมจัดการ ร่วมดำเนินการ และร่วมตัดสินใจในกิจกรรมนั้นๆ ให้บรรลุเป้าหมายตลอดจนร่วมติดตามการประเมินผลงานด้วย

2.2.3 แนวทางการจัดการการมีส่วนร่วมของประชาชน

สมลักษณ์ ไชยประเสริฐ (2549) ได้แบ่งแนวทางการจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็น 3 ด้าน คือ ด้านประชาชน (Public) ด้านการมีส่วนร่วม (Participation) และด้านภาครัฐ โดยการมีส่วนร่วม (Participation) มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อให้ประชาชนที่เป็นบุคคล หรือคณะบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในขั้นตอนต่างๆ ในการดำเนินการพัฒนา ช่วยเหลือ สนับสนุนทำประโยชน์ในเรื่องต่างๆ หรือกิจกรรมต่างๆ ตั้งแต่ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการ ร่วมรับผลประโยชน์ และร่วมประเมินผล เพื่อก่อให้เกิดการยอมรับและก่อให้เกิดผลประโยชน์สูงสุดกับทุกฝ่าย ดังนี้

1. การรับรู้ (Perception) ต้องสร้างสำนึกให้ทั้งภาครัฐและประชาชน มีความตระหนัก การรับรู้การยอมรับในสิทธิหน้าที่และการมีส่วนร่วมของทุกกลุ่มทุกฝ่าย โดยภาครัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องสร้างสำนึกใหม่ว่า กิจกรรมที่ตนรับผิดชอบไม่ใช่ “รัฐกิจ หรือกิจการของรัฐ” ที่ตนเท่านั้น มีสิทธิ์ตัดสินใจแต่เป็นสาธารณกิจที่สาธารณชนชอบที่จะมีส่วนร่วมในการคิด ร่วมกระทำหรือตรวจสอบ หากเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ปรับทัศนคติให้ได้เช่นนี้ ก็ต้องเผชิญกับสถานะที่อาจเกิดข้อขัดแย้งกับประชาชนกลุ่มที่ต้องการมีส่วนร่วมได้ ส่วนภาคประชาชน การตระหนัก การรับรู้ และยอมรับในสิทธิและหน้าที่ตลอดจนการมีส่วนร่วมนั้น ต้องเข้าใจว่าตนและผู้อื่นต่างก็มีสิทธิหน้าที่ และส่วนร่วมเสมอกันตามหลักการเท่าเทียมกัน ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้องยอมรับการ “ประสานประโยชน์” มิฉะนั้นความแตกต่างในผลประโยชน์และจุดยืนจะนำไปสู่ความขัดแย้ง และความรุนแรงในที่สุด

2. ทศนคติ (Attitude) ต้องสร้างความเข้าใจและปรับทัศนคติของบุคลากรภาครัฐ และภาคประชาชน ทั้งสองฝ่าย ให้มีทัศนคติที่ดีต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน กล่าวคือภาครัฐจะต้องเห็นการมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นเรื่องที่ต้องส่งเสริมเพื่อประโยชน์หลายประการ อาทิ เพื่อการได้ข้อมูลข้อเท็จจริงและความคิดที่หลากหลาย รวมทั้งบุคลากรภาครัฐผู้รับผิดชอบด้านการมีส่วนร่วม จะต้องมีทัศนคติที่ดีต่อประชาชนและต่อกระบวนการมีส่วนร่วม ดังนั้นหากทั้งสองฝ่ายต่างมีทัศนคติที่ดีต่อการมีส่วนร่วมและต่อกันแล้ว ความร่วมมือ “ประชารัฐ” ก็จะพัฒนาได้ดียิ่งขึ้น

3. การเป็นตัวแทน (Representation) การสรรหาและคัดเลือกตัวแทนจะต้องคำนึงถึงประชาชน ทุกกลุ่ม ทุกฝ่ายเพื่อให้ประชาชนกลุ่มต่างๆ ที่หลากหลายทุกกลุ่มนั้นมีตัวแทนเข้าไปร่วมด้วย จะได้ประสานผลประโยชน์กันจนลงตัวและเกิดความเป็นธรรมขึ้น รวมทั้งควรคำนึงถึงคุณสมบัติของตัวแทนที่ต้องการด้วย โดยพิจารณาจากคุณสมบัติในด้านต่างๆ เช่น ทักษะและความสามารถที่เกื้อหนุนกันความสอดคล้องของเทคโนโลยี วัตถุประสงค์ ค่านิยม และวัฒนธรรมองค์กร การตอบสนองซึ่งกันและกัน ความรับผิดชอบ ความมั่นคงด้านการเงิน ความสามารถในการสร้างความเชื่อมั่น เป็นต้น

4. ความเชื่อมั่นและไว้วางใจ (Trust) การมีส่วนร่วมนั้น ต้องสร้างให้สมาชิกมีความเข้าใจและมีความจริงใจในการเข้าร่วม สิ่งที่จะได้ตามมาคือ ความเชื่อมั่นและวางใจ (Trust) ในองค์กรโดยการสร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจกันนั้น ต้องแสดงให้เห็นอย่างชัดเจน กำหนดให้เป็นรูปธรรมและเป็นวัฒนธรรมขององค์กร ซึ่งการสร้างการเชื่อถือ ศรัทธา ความไว้วางใจกันและกัน เป็นเงื่อนไขสำคัญที่จะทำให้กระบวนการมีส่วนร่วมประสบความสำเร็จหรือล้มเหลว

5. การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร (Information sharing) สร้างกลไกเพื่อการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร เนื่องจากการมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการที่ทำให้ข้อมูลข่าวสาร ทั้งด้านที่เป็นข้อเท็จจริง และด้านที่เป็นความคิด ความรู้สึก ความคาดหวัง ได้ถูกแสดงออกอย่างหลากหลายกลุ่มเล็ก และสมบูรณ์ครบถ้วนมากขึ้น ซึ่งจะทำให้การวินิจฉัยปัญหาและการเสนอทางเลือก ในการแก้ไขปัญหาหลากหลาย และตรงกับความต้องการมากขึ้น ผลที่ตามมาคือทำให้การตัดสินใจในการกำหนดนโยบาย และการวางแผนดำเนินการไปได้อย่างรอบรู้ รอบคอบ และรอบด้านยิ่งขึ้น โดยการที่ประชาชนจะมีส่วนร่วมได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น จำเป็นที่จะต้องมีความรู้และมีข้อมูลข่าวสารเพียงพอ ในนโยบายที่ตนต้องการมีส่วนร่วม ข้อมูล ข่าวสารเหล่านี้ส่วนใหญ่แล้วมักจะเป็นของหน่วยงานที่เป็นผู้ริเริ่มนโยบายบางส่วนเกิดจากการศึกษาของนักวิชาการและองค์กรพัฒนาเอกชน ดังนั้นประชาชนที่สนใจการมีส่วนร่วมกับนโยบายใดอาจไปขอความร่วมมือ และข้อมูลจากบุคคลและองค์กรเหล่านั้น

6. ฉันทามติ (Consensus) การมีส่วนร่วมเป็นการสร้างฉันทามติ โดยการให้ประชาชน และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน เข้าร่วมในการหาวิธีแก้ไขปัญหาย่อยๆ ชี้ชวนชักชวนร่วมกันหาทางออก สำหรับการแก้ไขปัญหาต่างๆ ในทางสันติเป็นที่ยอมรับหรือเป็นฉันทามติของประชาสังคม

7. การมีปฏิสัมพันธ์ (Interaction) องค์กรการมีส่วนร่วมต้องสร้างให้เกิดการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันในองค์กร คือจะต้องจัดกิจกรรมที่ทำให้มีการพบปะ พูดคุย แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ความคิดเห็นของกันและกันเป็นการสื่อสารแบบ 2 ทาง (Two Ways Communication) ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกัน ซึ่งจะนำไปสู่การลดอคติที่มีต่อกัน และเกิดความเข้าใจที่ดีขึ้น

8. ความประสงค์หรือความมุ่งหมาย (Purpose) ต้องกำหนดความประสงค์หรือความมุ่งหมายในการมีส่วนร่วมไว้อย่างชัดเจนว่าเป็นไปเพื่ออะไร ผู้เข้าร่วมจะได้ตัดสินใจดีกว่าควรเข้าร่วมหรือไม่ การมีความมุ่งหมายที่ต้องการบรรลุชัดเจน จะนำทางให้สมาชิกผู้เข้าร่วมได้ตรงกัน และเดินไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งจะสะท้อนให้เห็นความเป็นเอกภาพทางความคิด เอกภาพในการดำเนินกิจกรรมและความเข้มแข็งขององค์กร

9. การประเมินผล (Appraisal) ต้องมีระบบการประเมินผล เนื่องจากการประเมินผลเป็นขั้นตอนหนึ่งในกระบวนการมีส่วนร่วม และถือเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างหนึ่งของผู้บริหารในการบริหารทรัพยากรบุคคลให้เกิดประโยชน์สูงสุด องค์กรใดที่มีการประเมินผลการปฏิบัติงานที่เป็นธรรมโปร่งใส และจัดทัศนคติส่วนตัวออกมาได้มากที่สุด ถือว่าองค์กรนั้นใช้เครื่องมืออย่างได้ผลและเกิดประโยชน์

10. ความโปร่งใส (Transparency) ปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กร การมีส่วนร่วมให้มีความโปร่งใส เนื่องจากการมีส่วนร่วมนั้นเป็นกระบวนการ ที่ทำให้ประชาชนมีโอกาสตรวจสอบการใช้ดุลพินิจสำหรับการตัดสินใจของรัฐบาลและหน่วยงานรัฐ ซึ่งจะก่อให้เกิดความโปร่งใสในการดำเนินการลดการทุจริตและข้อผิดพลาดของนโยบายแผนโครงการลงได้ โดยการสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในองค์กร ซึ่งมีความโปร่งใสเป็นองค์ประกอบหนึ่งของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีประกอบด้วย ความไว้วางใจการเปิดเผยข้อมูลการเข้าถึงข้อมูล และกระบวนการตรวจสอบ

11. ความเป็นอิสระ (Independence) องค์กรการมีส่วนร่วมจะต้องมีความเป็นประชาธิปไตย โดยให้เกียรติยอมรับความคิดเห็นของกันและกัน สมาชิกทุกคนในองค์กรมีอิสระทางความคิด การที่สมาชิกมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นและตัดสินใจ จะเป็นปัจจัยให้เกิดความรู้สึกรับผิดชอบร่วมกัน ซึ่งหลักการและเงื่อนไขสำคัญของการมีส่วนร่วมประการหนึ่ง คือ ความเป็นอิสระ หรือความสมัครใจที่จะเข้าร่วมหรือไม่เข้าร่วม การบังคับไม่ว่าจะอยู่ในรูปแบบของการคุกคาม การระดม และการว่าจ้าง ไม่ถือเป็นการมีส่วนร่วม

12. ก้าวไปข้างหน้าอย่างต่อเนื่อง (Onward-doing) องค์กรมีส่วนร่วมต้องเปิดโอกาสประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ เนื่องจากการมีส่วนร่วมของประชาชนทำให้เกิดประสบการณ์ การเรียนรู้ใหม่ความคิดใหม่ที่ท้าทายอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ที่ก้าวไปข้างหน้าอย่างต่อเนื่อง ภาครัฐจะต้องเตรียมประชาชนให้มีความพร้อมและเห็นประโยชน์ ของการมีส่วนร่วมด้วยการให้ความรู้ และการสร้างความเข้าใจในบทบาทของการมีส่วนร่วมภาคประชาชน รวมทั้งมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันอย่างต่อเนื่อง โดยความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกจะเป็นตัวกำหนดที่สำคัญที่จะทำให้การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นไปอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ และการมีส่วนร่วมของประชาชน อย่างต่อเนื่องจะเป็นปัจจัยสำคัญที่จะบ่งบอกถึงความเข้มแข็งของการมีส่วนร่วม รวมทั้งจะทำให้เกิดความมั่นใจได้ว่าการเปลี่ยนแปลงจะเป็นไปในทิศทางที่พึงปรารถนา ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชน และสังคม

13. เครือข่าย (Network) ส่งเสริมให้มีการผนึกกำลังร่วมกันทั้งภาครัฐ และภาคประชาชน ในลักษณะเครือข่าย คือ การที่จะต้องมาทำความเข้าใจกันมาผนึกกำลัง เป็นหนึ่งเดียวที่สำคัญต้องเป็นไปเพื่อสร้างผลประโยชน์ในการเชิงการทำงานร่วมในรูปกิจกรรมโครงการแผนงานที่จะต้องอาศัยความร่วมมือ ต้องผนึกกำลังหรืออาศัยการทำงานร่วมกันในหลายองค์กร ซึ่งเครือข่ายความร่วมมือจะต้องเกิดขึ้นจากวิถีคิดของสมาชิกผู้บริหาร และบุคคลในชุมชนเป็นหลัก โดยเครือข่ายความร่วมมือนั้น จำเป็นต้องให้มีตัวแทนของประชาชนมาพบปะพูดคุย เพื่อก่อตัวและกล่าวถึงวัตถุประสงค์ร่วมกัน ดังนั้นเครือข่ายการมีส่วนร่วม จึงเป็นกระบวนการเชื่อมโยงสมาชิกในกลุ่ม หรือเชื่อมโยงองค์กรการมีส่วนร่วมกับสมาชิก ประชาชน และกลุ่ม/องค์กรต่าง ๆ ในชุมชนเข้าด้วยกัน

โดยมีรูปแบบความสัมพันธ์การมีส่วนร่วมในแนวราบขององค์กรการมีส่วนร่วมและชุมชนรวมทั้งเป็นกระบวนการส่งเสริมสนับสนุนประชาชนให้สามารถพัฒนาชุมชนของตนเอง โดยอาศัยเครือข่ายการมีส่วนร่วม ในการทำงานของคนในชุมชน เพื่อร่วมกันและแก้ไขปัญหา ของคน และปัญหาส่วนร่วมในชุมชน ซึ่งการดำเนินงานของเครือข่ายจะนำไปสู่การพัฒนาการมีส่วนร่วมที่ยั่งยืนได้ในที่สุด

กล่าวสรุปได้ว่าแนวทางการจัดการการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้นจะต้องเริ่มต้นด้วยการสร้างสำนึกเพื่อให้ภาครัฐและประชาชนรับรู้ปัญหาประกอบกับการสร้างความเข้าใจและปรับทัศนคติที่ดีต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน หลังจากนั้นสรรหาตัวแทนของแต่ละกลุ่มเพื่อจะได้ประสานประโยชน์ให้ลงตัวแล้วสร้าง ให้สมาชิกมีความเข้าใจและมีความจริงใจ ในการเข้าร่วมสามารถทำการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกันได้แล้วสร้างฉันทามติร่วมกัน แต่ภายในองค์กรจะต้องสร้างให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันภายในองค์กร การทำกิจกรรมใดๆ จะต้องกำหนดความประสงค์หรือความมุ่งหมายในการมีส่วนร่วมให้ชัดเจน และต้องมีระบบประเมินผลจากกระบวนการของการมีส่วนร่วมทั้งหมดเพื่อเกิดความโปร่งใส

2.2.4 เงื่อนไขพื้นฐานของการมีส่วนร่วม

ประกอบด้วย 3 ประการคือ (ถวิลวดี บุรีกุล 2550)

1. การมีอิสรภาพในการเข้าร่วม หมายถึง มีอิสระที่จะเข้าร่วมหรือไม่ก็ได้ การเข้าร่วมต้องเป็นไปด้วยความสมัครใจ การถูกบังคับให้เข้าร่วมไม่ว่าจะในรูปแบบใดไม่ถือว่าเป็นการมีส่วนร่วม

2. มีความเสมอภาคในการเข้าร่วมกิจกรรม

3. ผู้เข้าร่วมต้องมีความสามารถพอที่จะเข้าร่วมในกิจกรรม อาทิมีความเข้าใจในเรื่องนั้นๆ นั้นแสดงว่า จะต้องมีการพัฒนาศักยภาพให้พวกเขาสามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้หมายความว่า ในบางกิจกรรมแม้จะกำหนดว่าผู้เข้าร่วมมีเสรีภาพและเสมอภาค แต่กิจกรรมที่กำหนดไว้มีความซับซ้อนเกินความสามารถของกลุ่มเป้าหมาย การมีส่วนร่วมย่อมเกิดขึ้นไม่ได้องค์ประกอบของการมีส่วนร่วมมี 3 ด้าน คือ

1. ต้องมีวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายชัดเจน การให้บุคคลเข้าร่วมในกิจกรรมหนึ่งๆ จะต้องมีความชัดเจนและเป้าหมายที่ชัดเจนว่าเป็นไปเพื่ออะไร ผู้เข้าร่วมจะได้ตัดสินใจดีกว่าควรเข้าร่วมหรือไม่

2. ต้องมีกิจกรรมเป้าหมาย การให้บุคคลเข้ามามีส่วนร่วมต้องระบุลักษณะของกิจกรรมว่ามีรูปแบบและลักษณะอย่างไร เพื่อให้บุคคลจะได้ตัดสินใจว่าควรเข้าร่วมหรือไม่

3. ต้องมีบุคคลหรือกลุ่มเป้าหมาย การให้บุคคลเข้ามามีส่วนร่วมจะต้องระบุกลุ่มเป้าหมาย อย่างไรก็ตาม โดยทั่วไปกลุ่มบุคคลเป้าหมายมักถูกจำกัดโดยกิจกรรมและวัตถุประสงค์ ของการมีส่วนร่วมอยู่แล้วโดยพื้นฐานโดยแท้จริงนั้น กระบวนการมีส่วนร่วมอาจจะไม่สามารถกระทำได้ในทุกประเด็นจึงมีแนวทางต่างๆ ไปบางประการเกี่ยวกับประเด็นที่ควรใช้กระบวนการมีส่วนร่วมได้แก่

1. การตัดสินใจและผลกระทบที่สำคัญ
2. การตัดสินใจจะมีผลกระทบต่อบางคนมากกว่าคนอื่น
3. การตัดสินใจจะมีผลกระทบต่อผลประโยชน์ของบางคนหรือกลุ่มคนที่มีอยู่เดิม
4. การตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่มีความขัดแย้งอยู่ก่อนแล้ว
5. ความจำเป็นเพื่อให้มีการสนับสนุนต่อผลการตัดสินใจ

ดังนั้น การมีส่วนร่วมของบุคคลจึงมีอยู่ในเกือบทุกกิจกรรมของสังคมขึ้นอยู่กับความสนใจและประเด็นในการพิจารณาแต่มีเงื่อนไขพื้นฐานในการมีส่วนร่วมว่าต้องมีอิสรภาพ ความเสมอภาคและความสามารถในการเข้าร่วมกิจกรรม นอกจากนี้การมีส่วนร่วมต้องมีวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายต้องมียุทธศาสตร์ การมีส่วนร่วมเป็นการกระจายโอกาสให้บุคคลมีส่วนร่วม และการบริหารเกี่ยวกับการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ รวมทั้งการจัดสรรทรัพยากรซึ่งจะส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ โดยการให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็นให้คำแนะนำปรึกษา ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ รวมตลอดจนการควบคุมโดยตรงจากบุคคล

2.3 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการขยะอันตราย

2.3.1 ความหมายของการบริหารจัดการ

ได้มีนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

Schwartz (1980) ให้ความหมายการบริหารว่าเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ ในด้านการบริหารที่เป็นศาสตร์ (Scientific Management) จะเป็นเรื่องของการใช้ความรู้ที่ได้รับการพิสูจน์และจัดระเบียบแล้ว ในการจัดการต่อกิจกรรมขององค์การอย่างมีแบบแผน เช่น ในเรื่องของภาวะวิเคราะห์ วิธีทางสถิติการใช้เหตุผลด้านการบริหารที่เป็นศิลป์ (Artistic Management) เป็นเรื่องของการใช้ความรู้สึกทักษะความคิดสร้างสรรค์เพื่อดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายขององค์การ

Carlisle (1976) ได้ให้ความหมายของการบริหารเป็นเรื่องของการใช้ ทรัพยากรขององค์การอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ การบริหารจะเป็นเรื่องของกระบวนการผสมผสานหรือการประสานงาน เพื่อดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย วัตถุประสงค์ ของกลุ่มอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล จากความหมายข้างต้นสามารถสรุปย่อได้ดังนี้

1. การบริหารเป็นกระบวนการ
2. การบริหารเป็นเรื่องขององค์การที่เกี่ยวข้องกับคน
3. การบริหารที่มีประสิทธิผล ทำให้ได้ผลลัพธ์ที่ต้องการและมีการตัดสินใจที่ถูกต้อง
4. การบริหารที่มีประสิทธิภาพ ทำให้มีการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด
5. การบริหารทำให้มุ่งเน้นลงไปที่กิจกรรมเพื่อบรรลุเป้าหมาย

ธงชัย สันติวงษ์ (2537) ได้ให้คำจำกัดความที่ช่วยให้เข้าใจและเห็นถึงขอบเขตลักษณะของงานบริหารจัดการที่ชัดเจนไว้ 3 ด้านคือ

1. ด้านผู้นำหรือหัวหน้างาน หมายถึง ภาระหน้าที่ของบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่ปฏิบัติตนเป็นผู้นำภายในองค์การ
2. ด้านของภารกิจหรือสิ่งที่ต้องทำ หมายถึง การจัดระเบียบทรัพยากรต่างๆ ในองค์กร และการประสานกิจกรรมต่างๆ เข้าด้วยกัน
3. ด้านความรับผิดชอบ หมายถึง การต้องทำให้งานต่างๆ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ด้วยการอาศัยบุคคลต่างๆ ในองค์กรให้ช่วยกันทำให้บังเกิดผล

โดยสรุปการบริหารจัดการ หมายถึง กระบวนการที่ใช้ความรู้ ทักษะ เทคนิควิธีการและ ทรัพยากรที่เหมาะสม ซึ่งเกี่ยวข้องกับคนโดยอาศัยความร่วมมือ ร่วมใจ ผสมผสานและประสานงาน มีการตรวจสอบการปฏิบัติงานเพื่อดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย วัตถุประสงค์ของกลุ่มอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด ความสำคัญของการบริหารจัดการมนุษย์รวมกันอยู่เป็นหมู่เป็นกลุ่ม มีหัวหน้าปกครองบังคับบัญชา มีการแบ่งงานกันทำ ตามลักษณะความรู้ความสามารถมีการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน เมื่อสังคมขยายตัวมากขึ้น มีความซับซ้อนมากขึ้น มนุษย์ก็เริ่มสร้างและวางระเบียบกฎเกณฑ์ข้อบังคับต่างๆ ขึ้น โดยเรียนรู้จากประสบการณ์และความเชื่อถือ โดยมุ่งหวังที่จะให้เกิดความสำเร็จเรียบร้อยขึ้นในองค์กร และเกิดความสุขในสังคมขึ้น

2.3.2 องค์ประกอบของการบริหารจัดการ

Renlis T. Likert (ม.ป.ป.) ได้รวบรวมองค์ประกอบการบริหารที่ไว้ 8 ประการคือ

1. มีผู้นำที่ดี ผู้นำมีความสามารถและได้รับความร่วมมือไว้วางใจจากผู้ร่วมงาน ไม่เผด็จการ เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานแสดงความคิดเห็นและนำส่วนที่ดีไปปฏิบัติ
2. มีสภาพการจ้างที่ดี องค์การมั่นคง สภาพแวดล้อมเหมาะสมมีความสัมพันธ์กันดี มีสวัสดิการต่างๆ ทำให้ผู้ปฏิบัติงานมีทัศนคติที่ดีและพอใจในงานที่มีอยู่
3. มีการติดต่อสื่อสารที่ดี ประชุมพบปะกันสม่ำเสมอ มีการสื่อสารในระดับเดียวกัน และระดับต่างกัน มีประสิทธิภาพรวดเร็วทำให้ผู้ร่วมงานใกล้ชิดกัน และช่วยลดความขัดแย้งลงได้อย่างมาก
4. มนุษย์สัมพันธ์ที่ดีเพื่อความไว้วางใจและทำงานร่วมกันยอมรับความสำคัญให้เกียรติ
5. การสั่งการมีรูปแบบที่ชัดเจนไม่ซ้ำซ้อน ผู้ปฏิบัติงานรับรู้ในหน้าที่ของตน
6. มีการควบคุมที่เหมาะสม ระบบดี เพื่อรักษาคุณภาพและมาตรฐานทำให้ตรวจพบข้อบกพร่องได้ทันการ
7. มีการกำหนดวัตถุประสงค์ที่เหมาะสมกับหน้าที่และทรัพยากร ที่มีอยู่ทำให้การปฏิบัติงานอยู่ในลักษณะที่เป็นไปได้
8. มีมาตรฐานการปฏิบัติงาน การฝึกอบรม เพื่อให้ได้คุณภาพและประสิทธิภาพ

โดยสรุปการบริหารจัดการ หมายถึง กระบวนการที่ใช้ความรู้ ทักษะ เทคนิควิธีการและ ทรัพยากรอย่างเหมาะสม ซึ่งเกี่ยวข้องกับคน โดยอาศัยความร่วมมือ ร่วมใจ ผสมผสานและ ประสานงาน มีการตรวจสอบการปฏิบัติงาน เพื่อดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย วัตถุประสงค์ของ กลุ่มอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุด

2.3.3 ความหมายของขยะอันตราย

ขยะอันตราย หรือขยะมีพิษ (Hazardous Waste) คือ หมายถึงของเสียอันตรายที่เกิดจากกิจกรรมต่างๆ ในครัวเรือน และสถานประกอบการพาณิชยกรรมต่าง ๆ ภายในชุมชน เช่น ร้านค้า โรงแรม อู่ซ่อมรถ สถานีบริการน้ำมัน ร้านล้างอัดขยายภาพ ร้านซักแห้ง ทำเรือ สนามบิน พื้นที่เกษตรกรรม โดยไม่รวมของเสียจากภาคอุตสาหกรรม มูลฝอยติดเชื้อ และของเสียกัมมันตรังสี (กรมควบคุมมลพิษ,2550) ซึ่งขยะอันตรายจากชุมชนเหล่านี้ต้องได้รับการคัดแยกและกำจัดอย่างถูกวิธี หากมีการปะปนไปกับขยะมูลฝอยทั่วไปแล้วอาจทำให้เกิดการปนเปื้อน และสะสมของสารพิษในส่วนต่าง ๆ ของสิ่งแวดล้อม ทั้งในดิน แหล่งน้ำ หรือแม้แต่อากาศ และส่งผลเสียกับมนุษย์ผู้ใช้ทรัพยากรในที่สุด

พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม (2550) ให้คำจำกัดความของเสียอันตรายว่า “ของเสียอันตราย (Hazardous Waste) หมายถึงของเสียหรือสิ่งเจือปนด้วยของเสียที่เป็นของเหลว ของแข็ง หรือก๊าซ ที่มีความเข้มข้นหรือคุณสมบัติทางกายภาพ เคมี อื่นๆ ซึ่งอาจเป็นสาเหตุให้เกิดการตาย หรือการเจ็บป่วยทั้งที่รักษาได้และรักษาไม่ได้ ตลอดจนทำให้เกิดหรือมีแนวโน้มที่จะทำให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของมนุษย์ และสิ่งแวดล้อมเมื่อไม่ได้มีการจัดการที่เหมาะสมในการบำบัด เก็บกัก ขนส่งและกำจัด ”

จากนิยามของเสียอันตราย (Hazardous Waste) และของเสียอันตรายจากชุมชน (Household Hazardous Waste) สามารถสรุปได้ว่าของเสียอันตรายจากชุมชน (Household Hazardous Waste) หมายถึง ของเสียอันตรายที่เกิดจากกิจกรรมต่างๆ ภายในชุมชนโดยไม่นับรวมของเสียอันตรายจากภาคอุตสาหกรรม มูลฝอยติดเชื้อและของเสียกัมมันตรังสี มีผลให้เกิดโรคอาการเจ็บป่วยต่อบุคคล สัตว์ พืชและส่งผลเสียต่อสิ่งแวดล้อม

2.3.4 ประเภทของเสียอันตรายชุมชน

อโณทัย ไชยสอน (2552) ได้กล่าวถึงประเภทของของเสียอันตรายว่ามีถึง 23 ประเภท แต่ที่พบบ่อยกว่า ร้อยละ 90 มี 7 ประเภทและที่เป็นของเสียอันตรายจากชุมชน ได้แก่

1. สารเคมีเป็นพิษต่างๆ เช่น ภาชนะบรรจุสารเคมี
2. น้ำมันหล่อลื่นใช้แล้วที่สามารถรีไซเคิลได้
3. แบตเตอรี่รถยนต์
4. น้ำมันหล่อลื่นใช้แล้วที่รีไซเคิลไม่ได้
5. ถ่านไฟฉาย
6. ของเสียประเภทอินทรีย์สารติดไฟได้เช่นกระป๋องสเปรย์
7. หลอดฟลูออเรสเซนต์

กรมควบคุมมลพิษ (2548) ได้แบ่งประเภทของเสียอันตรายจากชุมชนเป็น 5 ประเภทตามคุณสมบัติของเสียอันตราย ได้แก่

1. ประเภทติดไฟง่าย เช่น ตะกอนสี กระป๋องสเปรย์ใช้แล้ว ทินเนอร์ น้ำมันหล่อลื่นใส่กรองน้ำมันใช้แล้ว น้ำยาขัดเงาไม้ แลคเกอร์ เป็นต้น
2. ประเภทสารกัดกร่อน เช่น น้ำยาฟอกขาว น้ำยาทำความสะอาดสุขภัณฑ์น้ำยาขัดเงาโลหะ น้ำยากัดสนิม แบตเตอรี่ เป็นต้น
3. ประเภทที่ทำให้เกิดปฏิกิริยาระเบิดเมื่อสัมผัสกับน้ำหรืออากาศ เช่น สารเคมีที่เสื่อมสภาพ กระป๋องสเปรย์ใช้แล้ว กากสีทินเนอร์ เป็นต้น
4. ประเภทเป็นพิษ เช่น หลอดฟลูออเรสเซนต์ หลอดไฟ ถ่านไฟฉาย แบตเตอรี่มือถือ ยาฆ่าแมลง สารปราบศัตรูพืช ยารักษาโรคหมดอายุ เป็นต้น
5. ประเภทวัตถุระเบิด เช่น พลุ ดอกไม้ไฟ ดินประสิว เป็นต้น

2.3.5 ผลกระทบจากของเสียอันตรายจากชุมชนต่อสิ่งแวดล้อมและมนุษย์

ผลกระทบของขยะมูลฝอยอันตรายชุมชนต่อสุขภาพจากการจัดการของเสียอันตรายจากชุมชนโดยไม่ถูกวิธีไม่ว่าจะเป็นการทิ้งลงพื้นดิน ทั้งรวมกับขยะทั่วไปอาจเกิดการปนเปื้อนทั้งในระหว่างขั้นตอนการเก็บ และการกำจัดซึ่งเป็นปัญหาทั้งในด้านสิ่งแวดล้อมและด้านสุขภาพ เช่น ถ้ามีหลอดไฟฟลูออเรสเซนต์ถูกทิ้งรวมไปด้วยหลอดไฟอาจจะแตกหักกระเบื้องชนถ้าย เข้า- ออกจากถนนขยะ หรือขณะฝังกลบปรอทที่เจือปนอยู่สามารถแพร่กระจายเข้าสู่สิ่งแวดล้อมได้

เนื่องจากหลุมฝังกลบขยะทั่วไปไม่สามารถป้องกันการซึมผ่านของสารได้ จากนั้นปรอทจะถูกย่อยสลายกลายเป็นพิษ (ปรอทอินทรีย์) สารพิษนี้เมื่อเข้าสู่สิ่งมีชีวิตจะสามารถเพิ่มปริมาณสะสมขึ้นได้อย่างมากเมื่อมีการกินต่อๆ กันตามห่วงโซ่อาหาร ซึ่งจะมาถึงคนที่อยู่บนสุดของห่วงโซ่อาหาร การได้รับปรอทอินทรีย์อาจทำให้เกิดอาการคัน หรือชาประสาทสัมผัสทำงานผิดปกติขึ้นได้ลำบาก ถ้าได้รับเป็นเวลายาวนานสามารถก่อให้เกิดโรคมะเร็งได้ โดยมีการของเสียจากอาหาร มีอาการวิกลจริตอย่างอ่อน ๆ กริสร้องนัยน์ตาขยายกว้างเล็กน้อยขึ้น แต่ไม่พบสาเหตุของการผิดปกติ แขนขาเคลื่อนไหวลำบาก มีการกระตุกตัวแข็ง แขนขาบิดงออย่างรุนแรง ถ้าเททิ้งลงท่อทางอ่างน้ำหรือชักโครกของเสียอันตรายจะไหลไปยังถังบำบัดน้ำเสียของบ้าน ของเสียบางชนิดสามารถฆ่าจุลินทรีย์ที่ทำหน้าที่ย่อยปฏิสสารและน้ำเสียทำให้ระบบบำบัดน้ำเสียทำงานไม่สมบูรณ์ นอกจากนี้ของเสียอันตรายบางชนิดไม่ถูกย่อยสลายที่ถังบำบัดและจะปนเปื้อนไปกับน้ำทิ้งที่ออกจากถังบำบัด เข้าสู่แหล่งรองรับธรรมชาติ ซึ่งเป็นไปได้ที่จะปนเปื้อนลงสู่ระบบน้ำใต้ดิน นอกจากนี้การเกิดผลิตภัณฑ์ที่มีฤทธิ์กัดกร่อนลงท่อจะทำให้ท่อผุกร่อนได้ และการกำจัดของเสียอันตรายจากบ้านเรือนโดยการเผาเป็นสาเหตุของมลพิษอากาศควันไฟที่เกิดขึ้น อาจเป็นควันพิษ โดยเฉพาะการเผาพลาสติกหรือผลิตภัณฑ์บางชนิดอาจจะเปิดได้ เช่น กระป๋องสเปรย์ ขี้เถ้าที่เหลืออยู่ก็ปนเปื้อนด้วยสารพิษ เช่นกัน

ผลกระทบของขยะมูลฝอยอันตรายชุมชนต่อสิ่งแวดล้อมของเสียอันตรายจากชุมชน ที่ไม่มีการจัดการที่ดีเมื่อออกสู่สิ่งแวดล้อมจะทำให้เกิดสภาวะไม่สมดุลทางนิเวศวิทยา เนื่องจากขยะมูลฝอยอันตรายชุมชนเกิดปฏิสัมพันธ์ทำให้ระบบนิเวศบนพื้นโลกจะเสื่อมโทรมลงในรูปแบบของมลพิษ (Land pollution) ระบบนิเวศในน้ำจะเสื่อมโทรมลงในรูปแบบมลพิษในน้ำจืด มลพิษในน้ำทะเล (Marine Pollution) การถูกทำลายของป่าชายเลน ปะการัง และสัตว์น้ำรวมทั้งระบบนิเวศของบรรยากาศที่เสื่อมโทรมลงในรูปแบบมลพิษทางอากาศ (Air Pollution) ชั้นโอโซนถูกทำลาย (Ozone Layer Depletion) ภาวะเรือนกระจก (Greenhouse) อันจะนำไปสู่การร้อนขึ้นของอุณหภูมิของอากาศในโลกการเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศไปจากปกติ เป็นต้น (สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 5 ภูเก็ต, 2554)

2.3.6 ความเป็นพิษของขยะอันตรายที่มาจากชุมชน

ขยะอันตรายที่มาจากชุมชนสามารถก่อให้เกิดอันตรายต่อคน สัตว์ พืช และสิ่งแวดล้อม ได้เนื่องจากขยะอันตรายที่มาจากชุมชนส่วนใหญ่เช่น น้ำมันทำความสะอาดครัวเรือน น้ำมันเครื่อง ผลิตภัณฑ์เหล่านี้ประกอบไปด้วยสารเคมีที่เป็นอันตราย และมีความเป็นพิษ และยังสามารถเข้าสู่ร่างกายโดยผ่านทางระบบทางเดินอาหาร ระบบหายใจ และทางผิวหนังซึ่งสารเคมีที่เป็นส่วนประกอบ ของขยะอันตรายที่มาจากครัวเรือนมีดังนี้ (จิระนัฏร์ ศรีแสน, 2555)

ประเภทที่ 1 ตะกั่ว ตะกั่วเป็นสารที่นำมาใช้ในกิจการอุตสาหกรรมทำสี ทำแบตเตอรี่ผสมใน น้ำมันเบนซิน เครื่องเคลือบ โลหะผสม หมึกพิมพ์ และยาฆ่าแมลง

ตะกั่วเป็นสารสีน้ำเงินปนเทา หลอมเหลว และกลายเป็นไอได้ในอุณหภูมิสูงๆ เข้าสู่สิ่งแวดล้อมได้ทั้งในอากาศ ในน้ำ และในดิน จึงสามารถเข้าสู่ร่างกายมนุษย์ได้ทั้งทางจมูก ทางปาก และทางผิวหนัง

อันตรายของสารตะกั่วเมื่อเข้าสู่ร่างกายจะทำให้เกิดอาการทางระบบประสาท เช่น ความจำเสื่อม หมดสติ ปวดหัว ง่วงซึม มีผลต่อกล้ามเนื้อทำให้กล้ามเนื้ออ่อน เป็นอัมพาต ไตวาย ปวดหัว ง่วงซึม ก่อให้เกิดโรคมะเร็งและการกลายพันธุ์

ประเภทที่ 2 ปรอท เป็นสารที่นำไปใช้ในกิจการอุตสาหกรรมผลิตโซดาไฟ คลอรีน ทำสี ทำกระจก ขุบโลหะ และเครื่องมือวิทยาศาสตร์

ปรอทเป็นโลหะสีวาวคล้ายเงิน มีสถานะเป็นของเหลวในอุณหภูมิปกติและระเหยเป็นไอได้ ดังนั้นและปรอทจะเข้าสู่สิ่งแวดล้อมได้ทั้งในน้ำ ในอากาศและในดิน จึงสามารถเข้าสู่ร่างกายได้ทั้งทางจมูก ปาก และผิวหนัง

ปรอทเป็นสารที่ก่อให้เกิดโรคมินามาตะ ระคายเคืองต่อระบบทางเดินหายใจ ปอดอักเสบ เจ็บแน่นหน้าอก หายใจไม่ออก อาเจียน ปวดท้อง ท้องร่วง อุจจาระเป็นเลือดเป็นอันตรายต่ออวัยวะส่วนต่างๆ ที่ได้รับปรอทเข้าไปและถ้าได้รับในปริมาณมากจะทำให้ตายได้

ประเภทที่ 3 แคทเมียม เป็นโลหะสีเงินปนขาว มีจุดหลอมเหลวที่ ๓๒๐.๙ องศาเซลเซียส เป็นสารที่ใช้ในกิจการอุตสาหกรรมเคลือบโลหะ ทำเหล็กเส้น แบตเตอรี่ พลาสติก เครื่องปั้นดินเผาทำสี เชื่อมโลหะ และทำปุ๋ย

แคทเมียมเข้าสู่ร่างกายได้ทั้งทางปาก และด้วยการหายใจเอาฝุ่นเข้าไป อันตรายต่อร่างกายทำให้ปวดขา สะโพก ม้าม หายใจขัด เจ็บหน้าอก ไอ มีไข้ เหงื่อออกมาก ปอดบวม และอักเสบ ปวดกระดูก กระดูกผุ น้ำหนักลด เบื่ออาหาร อ่อนเพลีย ไตพิการ

ประเภทที่ 4 แมงกานีส เป็นโลหะสีวาวคล้ายเงินแข็งแต่เปราะ พบได้ในธรรมชาติและที่นำมาใช้ในกิจการอุตสาหกรรมเหมืองแร่แมงกานีส ถ่านไฟฉาย และเหล็กหล่อ

แมงกานีสเข้าสู่ร่างกายทางจมูกมากที่สุด แต่ก็สามารถเข้าทางปากและผิวหนังได้ด้วย อันตรายจากแมงกานีสที่มีต่อร่างกายมักเกิดจากการสะสมเข้าร่างกายเป็นเวลานาน มีอาการทางสมอง ปวดหัว กล้ามเนื้อเสื่อม เบื่ออาหาร ไม่ตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมภายนอก ความรู้สึกทางเพศเสื่อม มีอาการกระดูก ปลายแขนขาอ่อนไม่มีแรง เป็นอัมพาตบางส่วน ปอดบวม ไอ ไข้สูงและหายใจไม่ออก

ประเภทที่ 5 สารหนู เป็นโลหะมีสีเทาแข็ง แต่เปราะง่าย พบในธรรมชาติและรวมกับสารอื่น ในรูปของก๊าซได้ ใช้ในกิจการอุตสาหกรรมโลหะ ผสมกระจก ยารักษาโรค ย้อมผ้า ทำยากำจัดวัชพืช และฟอกหนัง

สารหนูเข้าสู่ร่างกายทั้งทางจมูก ปาก และผิวหนัง อันตรายจากสารหนูจะเกิดกับระบบทางเดินหายใจ น้ำมูกไหล คอแห้ง หลอดลมอักเสบ เกิดมะเร็งที่ปอด ก่อให้เกิดมะเร็งที่ผิวหนัง ตาแดง ตาอักเสบ ปลายประสาทอักเสบ แขนขาชา เป็นอัมพาต ความจำเสื่อม ตับแข็ง และตับอักเสบ

ประเภทที่ 6 พอร์มาลดีไฮด์ เป็นก๊าซไม่มีสี กลิ่นฉุน จะมีอยู่ในรูปของเหลวใช้ในอุตสาหกรรมทำยาฆ่าเชื้อรา สิ่งทอ กาว ทำสี หมึก กระจก ถ่ายรูป และเฟอร์นิเจอร์

พอร์มาลดีไฮด์เข้าสู่ร่างกายโดยการหายใจหรือทางจมูก มีอันตรายต่อทางเดินอาหาร อาเจียน วิงเวียน น้ำตาไหล ไอ ปวดหัว แน่นหน้าอก หัวใจเต้นแรง อาการเกร็งของหลอดลม และรายที่รุนแรงจะชักและถึงตาย

ประเภทที่ 7 แอมโมเนีย (NH₂) มีสถานะเป็นของเหลวหรือก๊าซ เป็นสารที่ไม่มีสี ไม่มีกลิ่น ละลายน้ำได้ดีในน้ำ ในแอลกอฮอล์ และในดีเทอร์ มีใช้ในกิจการอุตสาหกรรมอลูมิเนียม ห้องปฏิบัติการเคมีทำสี ย้อมผ้า ทำปุ๋ย ทำกาว ฉาบด้านหลังกระจกเงา เยื่อกระดาษ ยาฆ่าแมลง ตู้เย็น และกรดกำมะถัน

แอมโมเนียจะเข้าสู่ร่างกายทางจมูกโดยการหายใจ มีอันตรายโดยการกัดกร่อนเนื้อเยื่อและอวัยวะ ทำให้ผิวหนังไหม้ ระคายเคืองนัยน์ตา ทำให้ตาบอด ทำให้ปอดบวม และถูกลมโป่งพอง

ประเภทที่ 8 แอสเบสตอส (Asbestos) เป็นแร่ประเภทเส้นใยมีทั้งชนิดโค้งงอและเหยียดตรง ใช้ในการอุตสาหกรรมเส้นใยแอสเบสตอส ผลิตภัณฑ์เบรก คลัทช์ ผลิตภัณฑ์ป้องกันความร้อนและผลิตภัณฑ์อื่น

แอสเบสตอสเข้าสู่ร่างกายได้โดยทางจุก ปอด และผิวหนังโดยการไชเข้าสู่ใต้ผิวหนัง อันตรายต่อร่างกาย ทำให้ปอดแข็ง หอบ เหนื่อยง่าย ไอเรื้อรัง น้ำหนักลด เจ็บหน้าอก ตัวเขียว ก่อให้เกิดโรคมะเร็งในเยื่อหุ้มปอดและเยื่อช่องท้อง มะเร็งที่ทางเดินอาหาร

สารพิษที่ใช้ในกิจการอุตสาหกรรมยังมีอีกหลายชนิดและล้วนก่อให้เกิดอันตรายแก่ร่างกายได้ทั้งสิ้น นอกจากนั้นกากของสารที่นำมาใช้ที่เป็นของเสียหรือขยะก็จะมีปริมาณมากขึ้น และจะเป็นปัญหาต่อสิ่งแวดล้อมและมนุษย์ไปพร้อมกันด้วย

2.3.7 หลักการจัดการของเสียอันตรายจากชุมชน

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม (2554) ได้กล่าวถึงแนวทางการจัดการ ของเสียอันตรายจากชุมชน โดยเริ่มจากการเก็บรวบรวมที่แหล่งกำเนิดมีจุดประสงค์เพื่อให้มีปริมาณของเสียอันตรายจากชุมชนมากพอที่จะนำไปบำบัดและกำจัดหรือเก็บรวบรวมไว้ เพื่อรอการขนย้าย และกำจัดภายนอกโรงงานการเก็บรวบรวมของเสียอันตรายมีแนวทาง ดังนี้

1. ควรเก็บของเสียแต่ละชนิดให้อยู่ในภาชนะที่เหมาะสมทนทานต่อการกัดกร่อน
2. ควรแยกเก็บของเสียที่อาจทำปฏิกิริยากันไว้ในภาชนะที่แยกออกจากกัน
3. ด้านข้างภาชนะควรมีเครื่องหมายแสดงชนิดของของเสียอันตรายที่บรรจุอยู่
4. ควรเก็บในบริเวณที่มีการระบายอากาศดี

2.3.8 การคัดแยกของเสียอันตรายชุมชน

โอโณทัย ไชยสอน (2552:9) ได้กล่าวถึงแนวทางในการคัดแยกของเสียอันตราย โดยการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจของประชาชนและเจ้าหน้าที่ เพื่อให้เกิดความตระหนักถึงพิษภัยต่อสุขภาพอนามัยและสิ่งแวดล้อม ดังนั้นกลยุทธ์การประชาสัมพันธ์โดยการจัดกิจกรรมให้ประชาชนได้ทดลองปฏิบัติการคัดแยกของเสียอันตรายจากชุมชนมีกำหนดเวลาที่ชัดเจน และมีแรงจูงใจสามารถเข้าถึงกลุ่มเด็กและเยาวชนจึงมีความสำคัญที่จะช่วยดึงดูดความสนใจจากผู้ปกครองและประชาชนทั่วไปเข้าร่วมกิจกรรมได้มาก ทำให้มีโอกาสนสื่อสารข้อมูลโครงการและให้ความรู้ความเข้าใจของเสียอันตรายจากชุมชนกับผู้ปกครองและเยาวชน ได้เป็นอย่างดีรูปแบบกิจกรรมรณรงค์ประชาสัมพันธ์ที่มีประสิทธิภาพสามารถปฏิบัติได้ โดยสะดวกและมีความเหมาะสมสอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชนทั่วไปมีอยู่ด้วยกันหลายวิธีดังนี้

1. กิจกรรมสร้างแรงจูงใจ
2. การรณรงค์ประชาสัมพันธ์และให้ความรู้
3. การติดตามและประเมินผล
4. การแยกทิ้งของเสียอันตรายชุมชน

การแยกทิ้งเป็นการกำหนดวิธีการคัดแยกของเสียอันตราย จากชุมชนจากต้นทางและจัดสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสมจะทำให้การจัดการขั้นต่อไปสะดวกและสามารถลดการปนเปื้อนของสารพิษสู่สิ่งแวดล้อมได้โดยมีรูปแบบการแยกทิ้งที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วไปมีอยู่ด้วยกันหลายแบบดังนี้

1. การแยกทิ้งหน้าบ้านตามเวลา
2. การแยกทิ้งตามจุดที่กำหนด
3. การแยกทิ้งให้วันพิเศษ

2.3.9 การเก็บกักขยะอันตราย

เป็นการรวบรวมของเสียอันตรายจากชุมชนจากชุมชนที่เก็บได้มาเก็บรวบรวมไว้เพื่อให้มีปริมาณที่เพียงพอในการส่งไปกำจัดและจะต้องไม่รวบรวมไว้เป็นระยะเวลานานเกินไป เนื่องจากของเสียอันตรายจากชุมชนบางประเภทอาจเกิดอันตรายขึ้น เช่น กระป๋องสเปรย์ที่ไม่ใช้แล้วอาจเกิดการระเบิด เป็นต้น จะต้องเตรียมเจ้าหน้าที่ควบคุมดูแล ปฏิบัติงานโดยเฉพาะ ซึ่งได้สรุปแนวทางในการเก็บกักของเสียอันตรายจากชุมชนไว้ดังนี้ (อาณัติ ต๊ะปันทา,2553)

1. ควรมีภาชนะสำหรับเก็บกัก ของเสียอันตรายจากชุมชน แต่ละประเภท ได้แก่ หลอดฟลูออเรสเซนต์ ถ่านไฟฉาย กระป๋องสเปรย์ กระป๋องยาฆ่าแมลง เป็นต้น ให้แยกออกจากกันและภาชนะดังกล่าวจะต้องมีขนาดที่เหมาะสมกับ ของเสียอันตรายจากชุมชน แต่ละประเภทและต้องมีความทนทานต่อการกัดกร่อนและมีฝาปิดมิดชิด

2. ภาชนะที่เก็บของเสียอันตรายจากชุมชน ประเภทต่างๆ ควรตั้งอยู่ในที่ร่มและมีการระบายถ่ายเทอากาศที่ดี หากเก็บไว้ในบริเวณที่ไม่มีการถ่ายเทของอากาศ อาจทำให้เกิดปฏิกิริยาทางเคมี เช่น ของเสียอันตรายจากชุมชน ประเภทระเบิดได้ หรือเกิดการรั่วไหลของสารเคมีในกรณีที่เป็นของเหลว

3. ด้านข้างของภาชนะที่เก็บกัก ของเสียอันตรายจากชุมชน แต่ละประเภท ควรมีเครื่องหมายแสดงประเภทของของเสียอันตรายจากชุมชนนั้นกำกับไว้ด้วย

2.3.10 การขนย้ายขยะอันตราย

ในกรณีที่ต้องนำของเสียอันตรายไปทำการบำบัดหรือกำจัดภายนอกแหล่งกำเนิด เมื่อเก็บรวบรวมของเสียอันตรายได้แล้วจะต้องทำการขนย้ายด้วยพาหนะที่ปลอดภัย มีการป้องกันการรั่วไหลได้เป็นอย่างดีด้านข้างพาหนะจะต้องแสดงเครื่องหมายแสดงชนิดของของเสียอันตรายที่กำลังทำการขนย้ายด้วย (กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม ,2554)

2.3.11 ระบบการบำบัดและกำจัดขยะอันตราย

มัลลิกา ปัญญาคะโป (2551) กล่าวถึงการบำบัดและการกำจัดสามารถทำได้ 5 วิธีใหญ่ๆ คือ การบำบัดด้วยกระบวนการทางกายภาพและเคมี (Physical-Chemical Treatment) มีจุดประสงค์เพื่อให้ของเสียอันตรายลดความอันตรายลง มีความสามารถในการละลายต่ำลงมีความคงตัวมากขึ้น ตัวอย่างกระบวนการทางกายภาพและเคมีที่นำมาใช้ ได้แก่

1. การทำให้สารละลายกรดและด่างมีสภาพเป็นกลาง โดยใช้สารเคมีเพื่อทำให้สารพิษกลายเป็นตะกอน หรือเกลือ ที่คงรูปไม่ละลายน้ำ เช่น การเติมกรดเพื่อทำลายฤทธิ์ของเสียที่เป็นด่าง

2. การแยกโลหะหนักออกจากน้ำด้วยการตกตะกอนทางเคมี (Chemical Precipitation) แล้วนำตะกอนไปทำการฝังกลบ

3. การทำปฏิกิริยาออกซิเดชันเพื่อให้ของเสียอันตรายอยู่ในรูปที่มีความเป็นพิษน้อยลง

4. การดูดซับด้วยถ่านกัมมันต์ (Activated Carbon)

5. การผสมของเสียอันตรายกับปูนซีเมนต์ เพื่อให้ของเสียอันตรายนั้น ละลายน้ำได้น้อยลงเพื่อที่จะได้ถูกชะล้างน้อยลง

การบำบัดด้วยกระบวนการทางชีวภาพ (The Biological Waste Treatment Process) ใช้ในการกำจัดของเสียที่สามารถย่อยสลายได้ด้วยกระบวนการทางชีวภาพ อย่างไรก็ตามวิธีนี้ข้อจำกัดอยู่มากเนื่องจากของเสียอันตรายส่วนมากยับยั้งการเจริญเติบโตของจุลินทรีย์กระบวนการบำบัดทางชีวภาพที่นำมาใช้ มีทั้งกระบวนการแบบใช้และไม่ใช้ออกซิเจน

การปรับเสถียร (stabilization and solidification) เพื่อให้เกิดโครงสร้างที่ของเสียถูกจับไว้ทำให้ของเสียถูกชะล้างละลายออกมาได้น้อยลง การปรับเสถียรกากของเสียนี้เป็นการเตรียมของเสียเพื่อนำไปฝังกลบอย่างปลอดภัย ตัวอย่างการปรับเสถียร ได้แก่การผสมปูนซีเมนต์กับตะกอนโลหะหนักแล้วนำมาหล่อเป็นก้อน การผสมปูนขาวกับของเสียอันตรายจากชุมชนสารที่สามารถนำมาปรับเสถียรเพิ่มเติมได้ได้แก่ ปูนขาวดัดแปลง ดินเหนียวดัดแปลง โพลีเมอร์อินทรีย์ เทอร์โมพลาสติก เป็นต้น จากนั้นตะกอนที่ผ่านการปรับเสถียรแล้วต้องนำมาทดสอบสมบัติการถูกชะล้าง (Leaching Test) ภายใต้สภาวะมาตรฐานก่อนนำไปฝังกลบ สารละลายที่ผ่านการชะล้างของเสียแล้วจะต้องมีสารปนเปื้อนต่ำกว่าปริมาณที่กำหนดไว้

กรมควบคุมมลพิษ (2548) ได้สรุปประเภทของเสียอันตรายชุมชนที่เหมาะสมกับการบำบัดด้วยกระบวนการปรับเสถียร ได้แก่

1. กรดและด่างที่เป็นของแข็ง เช่น ครีมขัดสนิม ครีมขัดโลหะเงิน เป็นต้น
2. กรดและด่างที่เป็นของเหลว เช่น น้ำยาล้างสนิม น้ำกรดแบตเตอรี่รถยนต์
3. สารเคมีที่ไวต่อปฏิกิริยา เช่น สารเคมีที่ใช้สำหรับสระว่ายน้ำ เป็นต้น
4. ของแข็งปนเปื้อนโลหะหนัก เช่น น้ำยาล้างอัดขยายรูป เศษฟิล์ม เป็นต้น
5. ของเหลวปนเปื้อนโลหะหนัก เช่น พรอท อุปกรณ์ควบคุมอุณหภูมิ
6. สารเคมีเป็นพิษต่าง ๆ ผงซักฟอก สารฟอกขาว ยาและเครื่องสำอางหมดอายุ ยาเบื่อหนู แมลง หรือสัตว์ต่างๆ เป็นต้น
7. ตะกอนหล่อเย็น เช่น ตะกอนจากหอหล่อเย็น
8. ถ่านไฟฉาย เช่น ถ่านไฟฉายขนาดต่างๆ
9. หลอดฟลูออเรสเซนต์ เช่น หลอดฟลูออเรสเซนต์ หลอดไฟขนาดต่างๆ
10. สารเคมีที่ไม่ไว ต่อปฏิกิริยา เช่น ตัวอย่าง ที่เหลือจากห้องวิเคราะห์ เป็นต้น

การเผาด้วยเตาเผาอุณหภูมิสูง (Incineration) การบำบัดด้วยกระบวนการทางกายภาพและเคมีไม่สามารถทำลายของเสียอันตรายบางชนิดได้เช่น น้ำมัน สารปราบศัตรูพืชบางชนิดตัวทำละลายอินทรีย์ สารเคมีที่เสื่อมคุณภาพจึงจำเป็นต้องทำการกำจัดโดยการนำมาเผาที่อุณหภูมิสูงเพื่อให้ของเสียเปลี่ยนสภาพเป็นเถ้า แล้วนำเถ้านี้ไปฝังกลบต่อไปการเผาของเสียอันตราย ต้องทำการเผาที่อุณหภูมิสูงถึง 1,000 – 1,200 องศาเซลเซียสและต้องมีส่วนเผาไอก๊าซเข้าเพื่อให้มีมลสารเหลือน้อยที่สุดเตาเผาจะต้องมีการปรับอัตราส่วนเชื้อเพลิงและอากาศที่เหมาะสม นอกจากนี้จะต้องมีเครื่องฟอกอากาศ เช่น เครื่องดักฝุ่น เครื่องกำจัดไอน้ำต่างก่อนปล่อยอากาศออกสู่สิ่งแวดล้อม

เตาเผาที่นิยมใช้ในการทำลายของเสียอันตรายจากชุมชน มีดังนี้

1. เตาเผาแบบฉีดของเหลว (Liquid injection incinerators) เป็นเตาเผาที่มีระบบเผา 2 ชั้น คือการเผาขั้นต้นและการเผาขั้นสูง โดยการเผาขั้นต้นเพื่อให้ของเสียอันตรายจากชุมชนร้อนขึ้น และอาจใช้เชื้อเพลิงเสริมเข้ามาช่วย ส่วนการเผาขั้นสูงใช้เพื่อเผาของเสียที่มีความร้อนต่ำ เช่น ของเสียอินทรีย์ที่เป็นของเหลวระยะเวลาในการเตาเผาควรมีประมาณ 1 วินาทีจนถึง 2.5 วินาที จุดเด่นของเตาชนิดนี้ คือ หัวฉีดของเหลวให้เป็นละออง

2. เตาเผาแบบ Rotary kiln เป็นแบบห้องเผาที่สามารถหมุนพลิกได้ตลอดห้องเผา โดยมีอัตราการความเร็วต่ำ ประมาณ 0.5 –2 รอบต่อนาทีตามแนวนอน

3. เตาเผาแบบ Multiple – Hearth เป็นเตาเผาขนาดเล็กที่ใช้กับ ของเสียอันตรายจากชุมชนที่มีปริมาณไม่มาก การทำงานเป็น 2 ห้องเผา แบบเติมอากาศมากเกินพอ และควบคุมอากาศเตาเผาแบบนี้ไม่สามารถเคลื่อนที่ได้

4. เตาเผาแบบ Fluidized bed มีหลักการทำงานคือ การให้ความร้อนจากส่วนล่างสุดของหัวเผา ผ่านเม็ดกรวดหรือทรายแล้วส่งต่อไปที่ขยะในห้องเผา โดยเม็ดกรวดหรือทรายจะมีการเคลื่อนที่ตลอดเวลา เหมาะสำหรับขยะที่มีชิ้นส่วนขนาดเล็ก

ประเภทของเสียอันตรายจากชุมชนที่เหมาะสมกับการบำบัดด้วยการเผาด้วยเตาเผาอุณหภูมิสูง ดังนี้

1. ของเหลวปนเปื้อนโลหะหนัก เช่น พรอท อุปกรณ์ควบคุมอุณหภูมิ (Thermostat)
2. ของเสียจากการล้างอัดขยายภาพ เช่น ของเสียจากการทำสีและล้างภาพ
3. สารเคมีเป็นพิษต่างๆ เช่น ผงซักฟอก ยาและเครื่องสำอางหมดอายุ สารเคมีเปื้อนหนู สารเคมีฆ่าแมลงและศัตรูพืช (รวมภาชนะปนเปื้อน) เป็นต้น
4. อินทรีย์สารที่มีคลอรีนเป็นองค์ประกอบจากการ ล้าง ซักอบรีด เช่น อุปกรณ์ส่วนกรองจากเครื่องซักผ้า กากตะกอนจากการซัก อบ รีด เป็นต้น
5. สารลดความร้อนในเครื่องยนต์ เช่น สารระบายความร้อนในหม้อน้ำเครื่องยนต์ต่างๆ และในเครื่องบิน เป็นต้น
6. สารทำความเย็น เช่น สาร CFC – 12
7. ภาชนะบรรจุยาสลับที่สามารถส่งคืนผู้ผลิตได้ เช่น ภาชนะบรรจุยาสลับ

การดำเนินงานกำจัดขยะโดยวิธีพิเศษนี้เป็นการฝังกลบเฉพาะของเสียอันตรายจากชุมชน ความแตกต่างของหลุมฝังกลบอย่างปลอดภัย สำหรับของเสียอันตรายจากชุมชน (Secured Landfill) กับหลุมฝังกลบมูลฝอยทั่วไป (Sanitary Landfill) คือ หลุมฝังกลบมูลฝอยทั่วไปนั้นจะมีการใช้ชั้นดินเพื่อถมกลบมูลฝอยหรือมีการปูวัสดุรองพื้นอีก 1 ชั้น เพื่อป้องกันการไหลซึมของน้ำชะมูลฝอยแต่การดำเนินงาน โดยการฝังกลบแบบปลอดภัยนั้น จึงต้องมีความเข้มงวดและรัดกุมมากกว่า เนื่องจากของเสียอันตรายจากชุมชนที่นำมาฝังกลบนั้นหากมีการรั่วไหลออกสู่ภายนอกย่อมก่อให้เกิดความเสียหายที่รุนแรงต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพอนามัยของประชาชน โดยของเสียอันตรายประเภทของแข็งหรือตะกอนที่มีโลหะหนักปนอยู่ชั้นตอนก่อนนำไปฝังกลบอย่างปลอดภัย จะต้องผสมของเสียอันตรายจากชุมชนด้วยสารเคมีต่าง ๆ เพื่อทำลายฤทธิ์โดยปรับความเป็นกรด-ด่างของของเสียอันตรายจากชุมชนให้มีฤทธิ์เป็นกลาง เพื่อลดการเกิดอันตราย กล่าวคือจะต้องนำ ของเสียอันตรายจากชุมชนไปผ่านกระบวนการบำบัดด้วยกระบวนการทางกายภาพและเคมีหรือการบำบัดด้วยกระบวนการทางชีวภาพหรือ การปรับเสถียรหรือถ้าที่ได้จากเผาก่อนแล้วจึงนำไปฝังกลบอย่างปลอดภัย โดยทั่วไปโครงสร้างของหลุมฝังกลบนั้นจะต้องมีการป้องกันการรั่วซึมของน้ำและสารอันตรายอย่างรัดกุมมาก ที่กั้นหลุมและด้านข้างหลุม มีการบดอัดด้วยดินเหนียวซึ่งมีอัตราการไหลซึมของน้ำต่ำและมีการปูแผ่นวัสดุกันซึมอีก 2 ชั้น เพื่อป้องกันไม่ให้น้ำซึมไหลเมื่อฝังกลบกากของเสียจนเต็มหลุมแล้วต้องทำการปิดหลุมด้วยดินอัดแน่น ต่อจากนั้นปูวัสดุกันซึม เช่นแผ่นยางหรือแผ่นพลาสติกสังเคราะห์ 2 ชั้น ปูทับด้วยดินอีกชั้น แล้วปลูกพืชคลุมดินไว้เพื่อลดการชะล้างพังทลายหน้าดินไป นอกจากนั้น ด้านบนของหลุมฝังกลบจะต้องมีท่อนระบายอากาศ เพื่อระบายก๊าซที่เกิดขึ้นภายในออกสู่ภายนอกเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการอัดตัวของก๊าซจนดันหลุมฝังกลบให้มีรอยแตก และจะต้องมีระบบรวบรวม ระบบบำบัดน้ำที่เกิดขึ้นภายในบ่อฝังกลบรวมทั้งสร้างบ่อสังเกตการณ์เพื่อใช้ตรวจสอบคุณลักษณะของน้ำใต้ดินในบริเวณใกล้ที่ฝังกลบเพื่อป้องกันการรั่วไหลของสารพิษ

2.4 อำนาจหน้าที่องค์การบริหารส่วนจังหวัด

อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ถูกจัดตั้งขึ้นทุกจังหวัด เมื่อ พ.ศ. 2498 โดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ. 2498 เพื่อทำหน้าที่เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย สภาจังหวัด และผู้ว่าราชการจังหวัด ต่อมาได้ปรับปรุงบทบาทและอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดให้สอดคล้องกันและปรับปรุงโครงสร้างขององค์การบริหารส่วนจังหวัดให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ได้มีการตราพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 โดยกำหนดให้พื้นที่จังหวัดเป็นพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด มีผู้บริหารสูงสุด คือ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด มาจากการเลือกตั้งของประชาชน เป็นผู้ปกครองและบังคับบัญชาข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด

การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในปัจจุบันเป็นไปตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ.2540 ซึ่งมีการแก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2562 กำหนดให้มีหน่วยการบริหารราชการ ส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งเรียกว่า "องค์การบริหารส่วนจังหวัด" โดยอยู่ในทุกจังหวัดๆ ละ1แห่งรวม 75 แห่ง มีฐานะเป็นนิติบุคคลและมีพื้นที่รับผิดชอบทั่วทั้งจังหวัด โดยทับซ้อนกับพื้นที่ของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นอื่น คือ เทศบาล สุขาภิบาล และองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนั้น ความเป็นนิติบุคคลก่อให้เกิดความสามารถในการทำนิติกรรม ความเป็นหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นก่อให้เกิดอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย ดังนี้

1. อำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2562 ได้กำหนดให้ องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ดำเนินการภายในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด

1. ตราข้อบัญญัติโดยไม่ขัดหรือแย้งต่อกฎหมาย
2. จัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัด และประสานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนด
3. สนับสนุนสภาตำบลและราชการส่วนท้องถิ่นอื่นในการพัฒนาท้องถิ่น
4. ประสานและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติหน้าที่ของสภาตำบลและราชการส่วนท้องถิ่นอื่น
5. แบ่งสรรเงินซึ่งตามกฎหมายจะต้องแบ่งให้แก่สภาตำบลและราชการส่วนท้องถิ่นอื่น
6. อำนาจหน้าที่ของจังหวัดตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ. 2498 เฉพาะภายในเขตสภาตำบล

7. คຸ້ມครอง ດູແລ ແລະ ບຳຮຸກຮັກສາ ທຣຸ້ຍາກຣຸຣຸມຊາຕີ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ
8. จัดทำกิจการใด ๆ อันเป็นอำนาจหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นอื่นที่อยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด และกิจการนั้นเป็นการ สมควรให้ราชการส่วนท้องถิ่นอื่นร่วมกันดำเนินการหรือให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดทำ ทั้งนี้ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

9. จัดทำกิจการอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด บรรดาอำนาจหน้าที่ใดซึ่งเป็นของราชการส่วนกลาง หรือราชการส่วนภูมิภาคอาจมอบอำนาจให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดปฏิบัติได้ ทั้งนี้ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง องค์การบริหารส่วนจังหวัดอาจจัดทำกิจการใด ๆ อันเป็นอำนาจหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นอื่นหรือองค์การบริหารส่วนจังหวัดอื่นที่อยู่นอกเขตจังหวัดได้ เมื่อได้รับความยินยอมจากราชการส่วนท้องถิ่นอื่นหรือองค์การบริหารส่วนจังหวัดอื่นที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

2. อำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ ให้แก่องค์กรปกครองท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ดังนี้

1. การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง และประสานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

2. การสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในการพัฒนาท้องถิ่น

3. การประสานและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น

4. การแบ่งสรรเงินซึ่งตามกฎหมายจะต้องแบ่งให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น

5. การคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาป่าไม้ ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

6. การจัดการศึกษา

7. การส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค และสิทธิเสรีภาพของประชาชน

8. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น

9. การส่งเสริมการพัฒนาเทคโนโลยีที่เหมาะสม

10. การจัดตั้งและดูแลระบบบำบัดน้ำเสียรวม

11. การกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลรวม

12. การจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่าง ๆ

13. การจัดการและดูแลสถานียขนส่งทั้งทางบกและทางน้ำ

14. การส่งเสริมการท่องเที่ยว

15. การพาณิชย์ การส่งเสริมการลงทุน และการทำการไม่ว่าจะดำเนินการเองหรือร่วมกับบุคคลอื่น หรือจากสหการ

16. การสร้างและบำรุงรักษาทางบกและทางน้ำที่เชื่อมต่อระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น

17. การจัดตั้งและดูแลตลาดกลาง

18. การส่งเสริมการกีฬา จารีตประเพณี และวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น

19. การจัดให้มีโรงพยาบาลจังหวัด การรักษาพยาบาล การป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ

20. การจัดให้มีพิพิธภัณฑ์และหอจดหมายเหตุ

21. การขนส่งมวลชนและการวิศวกรรมจราจร

22. การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

23. การจัดให้มีระบบรักษาความสงบเรียบร้อยในจังหวัด

24. จัดทำกิจการใดอันเป็นอำนาจและหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่อยู่ในเขตและกิจการนั้น เป็นการสมควรให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นร่วมกันดำเนินการหรือให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดทำ ทั้งนี้ตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

25. สนับสนุนหรือช่วยเหลือส่วนราชการ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในการพัฒนาท้องถิ่น

26. การให้บริการแก่เอกชน ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น

27. การสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส
28. จัดทำกิจการอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นอำนาจและหน้าที่ขององค์การบริหารส่วน จังหวัด
29. กิจการอื่นใดที่เป็นผลประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

3. อำนาจหน้าที่ตามประกาศคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่อง กำหนดอำนาจ และหน้าที่ในการจัดระบบ บริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ลงวัน ที่ 13 สิงหาคม 2546 กำหนดอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะของ องค์การบริหารส่วนจังหวัด ไว้ดังนี้

ข้อ 1 ลักษณะของการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในการให้บริการสาธารณะในเขตจังหวัด

1. ดำเนินงานในโครงการที่มีขนาดใหญ่ที่เกินศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในเขตจังหวัด
2. เป็นการดำเนินงานที่ปรากฏถึงกิจกรรมที่เป็นภาพรวมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัด ที่มุ่งต่อประโยชน์ของท้องถิ่นหรือ ประชาชนเป็นส่วนรวม และไม่เข้าไปดำเนินงานที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในจังหวัดสามารถดำเนินการได้เอง
3. เข้าไปดำเนินงานตามแผนงานหรือโครงการในลักษณะที่มีความคาบเกี่ยวต่อเนื่อง หรือ มีผู้ที่ได้รับประโยชน์ในองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นมากกว่า 1 แห่งขึ้นไป

ข้อ 2. ในการดำเนินการตามอำนาจและหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ตามข้อ 1 องค์การบริหารส่วนจังหวัดควรจะดำเนินการเพื่อให้ เป็นไปในลักษณะดังนี้ คือ

1. การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเองและประสานการจัดทำแผนจังหวัด โดยการสร้างและพัฒนาระบบการประสานแผนการพัฒนา ท้องถิ่นในจังหวัดเพื่อนำไปสู่การใช้จ่ายงบประมาณ ในการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความสมดุลย์และคุ้มค่าทาง เศรษฐกิจ
2. การก่อสร้างและบำรุงรักษาโครงการที่เป็นโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่หรือมีการเกี่ยวเนื่องกันหลายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือ ในลักษณะที่เป็นเครือข่ายหลักในการเชื่อมโยงกับแผนงาน โครงการ ที่ดำเนินการโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในจังหวัด
3. การจัดการศึกษา สาธารณสุข การสังคมสงเคราะห์ การพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับประชาชนในระดับจังหวัด และไม่เป็นการซ้ำซ้อนกับ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในจังหวัด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อขยายศักยภาพและมุ่งต่อผลสัมฤทธิ์ใน การพัฒนาการศึกษาสาธารณสุขการสังคมสงเคราะห์ การพัฒนาคุณภาพชีวิต ของประชาชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ในจังหวัด
4. การส่งเสริมจารีตประเพณี วัฒนธรรม การท่องเที่ยว การส่งเสริมการลงทุน และ พาณิชยกรรมของจังหวัด
5. การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การทำหน้าที่เป็นองค์กรหลักในการกำจัดมูลฝอย สิ่งปฏิกูลรวม การดูแลระบบบำบัดน้ำเสียรวมให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในจังหวัด
6. ให้บริการด้านเทคนิค วิชาการ เครื่องมือ เครื่องจักรกล บุคลากร แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในเขตจังหวัด

7. ดำเนินการตามภารกิจที่ได้รับการถ่ายโอนภารกิจตามที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งกิจกรรมถ่ายโอนที่องค์การบริหารส่วนจังหวัด “มีหน้าที่ที่ต้องทำ” การสนับสนุนงบประมาณให้แก่ราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค จะกระทำได้แต่เฉพาะกรณีที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ที่จะต้องดำเนินการเอง แต่ไม่สามารถดำเนินการเองได้ เนื่องจากเป็นงานปฏิบัติซึ่งจะต้องใช้ เทคนิควิชาการสูง และหน่วยงานของรัฐนั้นมีความสามารถที่จะดำเนินการได้ดีกว่า และผลของการให้การสนับสนุนนั้นจะเป็น ประโยชน์ต่อการดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

4. พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2549 หมวด 2 การกำหนดอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะมาตรา 17 ภายใต้บังคับมาตรา 16 ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ดังนี้

1. การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง และประสานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

2. การสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในการพัฒนาท้องถิ่น

3. การประสานและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น

4. การแบ่งสรรเงินซึ่งตามกฎหมายจะต้องแบ่งให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น

5. การคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาป่าไม้ ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

6. การจัดการศึกษา

7. การส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค และสิทธิเสรีภาพของประชาชน

8. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น

9. การส่งเสริมการพัฒนาเทคโนโลยีที่เหมาะสม

10. การจัดตั้งและดูแลระบบบำบัดน้ำเสียรวม

11. การกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลรวม

12. การจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่าง ๆ

13. การจัดการและดูแลสถานียขนส่งทั้งทางบกและทางน้ำ

14. การส่งเสริมการท่องเที่ยว

15. การพาณิชย์ การส่งเสริมการลงทุน และการทำกิจกรรมไม่ว่าจะดำเนินการเองหรือร่วมกับบุคคลอื่นหรือจากสหการ

16. การสร้างและบำรุงรักษาทางบกและทางน้ำที่เชื่อมต่อระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น

17. การจัดตั้งและดูแลตลาดกลาง

18. การส่งเสริมการกีฬา จารีตประเพณี และวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น

19. การจัดให้มีโรงพยาบาลจังหวัด การรักษาพยาบาล การป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ

20. การจัดให้มีพิพิธภัณฑ์และหอจดหมายเหตุ

21. การขนส่งมวลชนและการวิศวกรรมจราจร

22. การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

23. การจัดให้มีระบบรักษาความสงบเรียบร้อยในจังหวัด

24. จัดทำกิจการใดอันเป็นอำนาจและหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่อยู่ในเขต และกิจการนั้นเป็นการสมควรให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นร่วมกันดำเนินการหรือให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดทำ ทั้งนี้ ตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

25. สนับสนุนหรือช่วยเหลือส่วนราชการ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในการพัฒนาท้องถิ่น

26. การให้บริการแก่เอกชน ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น

27. การสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส

28. จัดทำกิจกรรมอื่นใด ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎหมายอื่นกำหนด ให้เป็นอำนาจและหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

29. กิจการอื่นใดที่เป็นผลประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

5. ประกาศคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่อง กำหนดอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ลงวันที่ 13 สิงหาคม 2546

เพื่อให้การดำเนินการตามอำนาจและหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในเขตจังหวัด เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ไม่เกิดความซ้ำซ้อนในการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัด จึงสมควรกำหนดลักษณะของอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนจังหวัดไว้ดังต่อไปนี้

อาศัยอำนาจตามมาตรา 12 (15) และมาตรา 20 แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงประกาศกำหนดอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนจังหวัดไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ลักษณะของการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ในการให้บริการสาธารณะในเขตจังหวัด

1. ดำเนินงานโครงการที่มีขนาดใหญ่เกินศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในเขตจังหวัด

2. เป็นการดำเนินงานที่ปรากฏถึงกิจกรรมที่เป็นภาพรวมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัด ที่มุ่งต่อประโยชน์ของท้องถิ่น หรือประชาชนเป็นส่วนรวม และไม่เข้าไปดำเนินงานที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ในจังหวัดสามารถดำเนินการได้เอง

3. เข้าไปดำเนินงานตามแผนงานหรือโครงการในลักษณะที่มีความคาบเกี่ยวต่อเนื่อง หรือมีผู้ที่ได้รับประโยชน์ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากกว่า 1 แห่งขึ้นไป

ข้อ 2 ในการดำเนินการตามอำนาจและหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตามข้อ 1 องค์การบริหารส่วนจังหวัดควรจะดำเนินการเพื่อให้เป็นไปในลักษณะดังนี้ คือ

1. การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเองและประสานการจัดทำแผนจังหวัด โดยการสร้างและพัฒนาระบบการประสานแผนการพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดเพื่อนำไปสู่การใช้จ่ายงบประมาณในการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความสมดุล และคุ้มค่าทางเศรษฐกิจ

2. การก่อสร้างและบำรุงรักษาโครงการที่เป็นโครงการสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่ หรือมีการเกี่ยวเนื่องกันหลายองค์ประกอบครอบคลุมทั้งถิ่น หรือในลักษณะที่เป็นเครือข่ายหลักในการเชื่อมโยงกับแผนงานโครงการที่ดำเนินการโดยองค์ประกอบส่วนท้องถิ่นอื่นในจังหวัด

3. การจัดการศึกษา สาธารณสุข การสังคมสงเคราะห์ การพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับประชาชนในระดับจังหวัด และไม่เป็นการซ้ำซ้อนกับองค์ประกอบส่วนท้องถิ่นอื่นในจังหวัด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อขยายศักยภาพและมุ่งต่อผลสัมฤทธิ์ในการพัฒนาการศึกษา สาธารณสุข การสังคมสงเคราะห์ การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนขององค์ประกอบส่วนท้องถิ่นอื่นในจังหวัด

4. การส่งเสริมจารีต ประเพณี วัฒนธรรม การท่องเที่ยว การส่งเสริมการลงทุน และพาณิชย์กรรมของจังหวัด

5. การจัดทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การทำหน้าที่เป็นองค์กรหลักในการกำจัดการมูลฝอยสิ่งปฏิกูลรวมการดูแลระบบบำบัดน้ำเสียรวมให้แก่องค์ประกอบส่วนท้องถิ่นอื่นในจังหวัด

6. ให้บริการด้านเทคนิค วิชาการ เครื่องมือ เครื่องจักรกล บุคลากรแก่องค์ประกอบส่วนท้องถิ่นอื่นในเขตจังหวัด

7. ดำเนินการตามภารกิจที่ได้รับการถ่ายโอนภารกิจตามที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์ประกอบส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งกิจกรรมถ่ายโอนที่องค์การบริหารส่วนจังหวัด “มีหน้าที่ต้องทำ”

2.5 ยุทธศาสตร์องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ในฐานะองค์ประกอบส่วนท้องถิ่น ที่มีบทบาทหน้าที่ในการกำจัดการขยะมูลฝอย ขยะอันตรายจากชุมชนในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น ได้เห็นถึงความสำคัญของปริมาณขยะอันตรายที่เพิ่มมากขึ้นในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น จึงได้ริเริ่มดำเนินการโครงการบริหารจัดการขยะอันตรายจากชุมชน ตั้งแต่ปี พ.ศ.2554 จนถึงปัจจุบัน โดยการคัดแยก เก็บรวบรวมและขนส่งของเสียอันตรายจากชุมชน แต่อย่างไรก็ตามยังขาดการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้อย่างต่อเนื่อง จึงส่งผลให้ประชาชนทิ้งของเสียอันตรายจากชุมชนปะปนกับขยะมูลฝอยทั่วไป ประชาชนบางส่วนยังไม่มีความรู้ตระหนัก ในการคัดแยกของเสียอันตรายจากชุมชนออกจากขยะมูลฝอยทั่วไป จากปัญหาดังกล่าว เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2560 องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น จึงได้กำหนดกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์ประกอบส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น พ.ศ.2566-2570 เป็นกรอบทิศทางการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคมขององค์ประกอบส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ใช้หลักการวางแผนยุทธศาสตร์ ให้ความสำคัญกับกระบวนการมีส่วนร่วมขององค์ประกอบส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น และภาคีการพัฒนาเปิดโอกาสให้เสนอความคิดเห็นและนำประเด็น ที่มีความสอดคล้องเชื่อมโยงกับ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาระดับต่าง ๆ มาสรุปผลและรวบรวมเพื่อจัดทำเป็นกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์ประกอบส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น (พ.ศ.2566 - 2570) ภายใต้แผนยุทธศาสตร์ดังกล่าว องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น จึงได้เล็งเห็นความสำคัญประเด็นการพัฒนาที่ 5 การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล ซึ่งมีแนวทางการพัฒนา คือ

1. การบริหารจัดการแบบบูรณาการอย่างยั่งยืน
2. การดูแลรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมและจัดการมลพิษที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

3. การอนุรักษ์ และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติแบบมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืน

4. การป้องกันการลดผลกระทบและการปรับตัวเพื่อรับมือภัยพิบัติทางธรรมชาติ และการเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศ

แนวทางการพัฒนา

1. สนับสนุน ส่งเสริม ฟื้นฟู รักษาป่าและป่าต้นน้ำลำธาร

2. พัฒนา ปรับปรุง และฟื้นฟูแหล่งน้ำธรรมชาติ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการกักเก็บน้ำให้เพียงพอกับการเกษตร อุปโภคและบริโภค

3. สนับสนุนและพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการขยะแบบครบวงจรและน้ำเสียชุมชนแบบมีส่วนร่วม

4. เสริมสร้างศักยภาพและขีดความสามารถของชุมชนในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชนตามความเหมาะสมแต่ละพื้นที่

5. เสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม

6. สนับสนุน ส่งเสริมการใช้พลังงานทางเลือก

บทที่ 3

วิธีการติดตามและประเมินผล

การติดตามและประเมินผลโครงการบริหารจัดการขยะอันตรายจังหวัดขอนแก่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 โดยกำหนดวิธีการและขั้นตอนการติดตามผล เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ระดับความพึงพอใจของประชาชนต่อการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการขยะอันตราย มีดังต่อไปนี้

- 3.1 กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูล
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการติดตามและประเมินผล
- 3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.4 ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.6 การนำเสนอ

3.1 กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูล

ประชากรกลุ่มเป้าหมาย คือ ประชาชนทั่วไป ประชาคมหมู่บ้าน ผู้ใหญ่บ้าน/กำนัน นักการเมืองท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ของรัฐ / พนักงานของรัฐ จำนวนทั้งสิ้น 278 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการติดตามและประเมินผล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ในการติดตามประเมินผลการดำเนินงานโครงการบริหารจัดการขยะอันตรายจังหวัดขอนแก่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2567 เป็นการแบบสอบถามปลายปิด โดยใช้วิธีเชิงปริมาณ แบ่งออกเป็น 3 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ระดับความพึงพอใจในการจัดการขยะอันตราย ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

โดยการลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากร กลุ่มตัวอย่างจากนั้นนำข้อมูลที่ได้เข้าระบบแบบสอบถามออนไลน์ (E-Questionnaire) เพื่อทำการวิเคราะห์ผลความพึงพอใจต่อการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการขยะอันตราย และเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างผ่านทางระบบแบบสอบถามความพึงพอใจออนไลน์ (Google Forms)

3.4 ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่าง เดือน กรกฎาคม – สิงหาคม พ.ศ.2567

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล เริ่มจากการตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา จากนั้นนำไป วิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ตามวัตถุประสงค์ของการประเมิน ซึ่งแบบสอบถามในการประเมินครั้งนี้เป็น มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งมี 5 ระดับ คือ มากที่สุด (5) มาก (4) พอใช้ (3) น้อย (2) น้อยที่สุด (1) เพื่อแปลผลซึ่งได้จากการแบ่งช่วงคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

จึงวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้โดยการหาค่าเฉลี่ยถ้า $\bar{X}$ ต้องเป็นค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานส่วนคำถามปลายเปิด วิเคราะห์โดยนำข้อเสนอแนะที่มีความเรียงคล้ายกันมาวิเคราะห์ตามรายชื่อ

สำหรับสัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอวิเคราะห์ข้อมูลกำหนดความหมาย ของสัญลักษณ์ ในการวิเคราะห์ ข้อมูล ดังนี้

- 1) N แทนจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม
- 2) $\bar{X}$ แทน คะแนนค่าเฉลี่ย
- 3) S.D. แทนส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3.6 เกณฑ์การแปลผล

ผู้ประเมินนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์การตัดสินผลการประเมิน ตามโปรแกรม E-Questionnaire โดยมีช่วงคะแนนดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	แปลผล
4.51 – 5.00	มากที่สุด
3.51 – 4.50	มาก
2.51 – 3.50	ปานกลาง
1.51 – 2.50	น้อย
1.00 – 1.50	น้อยที่สุด

3.7 การนำเสนอ

จัดทำรายงานผลการติดตามและประเมินผลในรูปแบบของความถี่ร้อยละ ในเชิงพรรณนาบทที่ 4 ในรูปแบบของตารางแจกแจงความถี่และแสดงรายละเอียด ในประเด็นคำตอบต่างๆ ได้จากแบบสอบถามของประชากรค่าสถิติที่ใช้เป็น ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสรุปผลการติดตามในภาพรวมจะแสดงอยู่ที่ 5 แล้วรวบรวมเป็นรูปเล่ม รายงานผู้บริหาร และเผยแพร่ลงใน website ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น เพื่อประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนและผู้สนใจทราบต่อไป

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการติดตามและประเมินผลโครงการบริหารจัดการขยะอันตรายจังหวัดขอนแก่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2567 ได้รวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม การเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ทั้งหมด 278 ราย ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

4.2 ขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล

4.3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการสื่อความหมาย ได้กำหนดความหมายของสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{x}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.2 ขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของตอบแบบสอบถามในส่วนที่ 1 สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (Check List) วิเคราะห์โดยหาค่าความถี่ (Frequency) และหาร้อยละ (Percentage) ประกอบด้วย หน่วยงาน เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งอาชีพ
2. วิเคราะห์ระดับความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการบริหารจัดการขยะอันตรายขอนแก่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ในส่วนที่ 2 โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean : $\bar{x}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D)
3. ข้อเสนอแนะอื่นๆ

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การติดตามและประเมินผลโครงการบริหารจัดการขยะอันตรายขอนแก่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2567 จากแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 278 ราย ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏ ดังนี้

ส่วนที่ 1 สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.หน่วยงาน	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
เทศบาลนคร	5	1.80
เทศบาลเมือง	19	6.83
เทศบาลตำบล	115	41.37
องค์การบริหารส่วนตำบล	139	50.00
โรงพยาบาล	0	0.00
อื่น ๆ ระบุ.....	0	0.00
รวม	278	100

ส่วนที่ 1 สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (ต่อ)

2. เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
ชาย	160	57.55
หญิง	118	42.45
รวม	278	100.00
3. อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
ต่ำกว่า 30 ปี	43	15.47
31 – 40 ปี	75	26.98
41 – 50 ปี	120	43.17
51 – 60 ปี	38	13.67
61 ปี ขึ้นไป	2	0.71
รวม	278	100.00
4. ระดับการศึกษาสูงสุด	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
ประถมศึกษา	6	2.16
มัธยมต้นหรือเทียบเท่า	5	1.80
มัธยมปลาย /ปวช.หรือเทียบเท่า	36	12.95
ปวส./อนุปริญญา	29	10.43
ปริญญาตรี	169	60.79
สูงกว่าปริญญาตรี	33	11.87
อื่นๆ	0	00.00
รวม	278	100.00
5. ตำแหน่ง	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
ประชาชนทั่วไป	39	14.03
ประชาคมหมู่บ้าน	0	0.00
ผู้ใหญ่บ้าน / กำนัน	0	0.00
นักการเมืองท้องถิ่น	0	0.00
เจ้าหน้าที่ของรัฐ/พนักงานของรัฐ	239	85.97
อื่นๆ	0	0.00
รวม	278	100.00
6. อาชีพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
เกษตรกรรวม	0	0.00
รับจ้างทั่วไป	77	27.70
ธุรกิจส่วนตัว	0	00.00
พนักงานเอกชน	0	00.00
รับราชการ	175	62.95
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	26	9.35
อื่นๆ	0	0.00
รวม	278	100.00

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า

หน่วยงาน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่สังกัดหน่วยงานองค์การบริหารส่วนตำบล มากที่สุด จำนวน 139 ราย คิดเป็นร้อยละ 50.00 รองลงมาสังกัดหน่วยงานเทศบาลตำบล จำนวน 115 ราย คิดเป็นร้อยละ 41.37 สังกัดเทศบาลเมือง จำนวน 19 ราย คิดเป็นร้อยละ 6.83 และสังกัดเทศบาลนคร จำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 1.80

เพศ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย จำนวน 160 ราย คิดเป็นร้อยละ 57.55 และเพศหญิง จำนวน 118 ราย คิดเป็นร้อยละ 42.45

อายุ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุ 41 – 50 ปี มากที่สุด จำนวน 120 ราย คิดเป็นร้อยละ 43.17 รองลงมา ได้แก่ ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุระหว่าง 31 - 40 ปี จำนวน 75 ราย คิดเป็นร้อยละ 26.98 อายุต่ำกว่า 30 ปี จำนวน 43 ราย คิดเป็นร้อยละ 15.47 อายุระหว่าง 51 - 60 ปี จำนวน 38 ราย คิดเป็นร้อยละ 13.67 และอายุ 61 ปีขึ้นไป จำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.71

ระดับการศึกษา ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรีมากที่สุด จำนวน 169 ราย คิดเป็นร้อยละ 60.79 รองลงมา ได้แก่ การศึกษาระดับมัธยมปลาย / ปวช หรือเทียบเท่า จำนวน 36 ราย คิดเป็นร้อยละ 12.95 การศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 33 ราย คิดเป็นร้อยละ 11.87 การศึกษาระดับ ปวส. / อนุปริญญา จำนวน 29 ราย คิดเป็นร้อยละ 10.43 การศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 6 ราย คิดเป็นร้อยละ 2.16 การศึกษาระดับมัธยมต้นหรือเทียบเท่า จำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 1.80

ตำแหน่ง ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ / พนักงานของรัฐ มากที่สุด จำนวน 239 ราย คิดเป็นร้อยละ 85.97 และรองลงมาของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นประชาชนทั่วไป จำนวน 39 ราย คิดเป็นร้อยละ 14.03

อาชีพ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอาชีพรับราชการ มากที่สุด จำนวน 175 ราย คิดเป็นร้อยละ 62.95 รองลงมา ได้แก่ รับจ้างทั่วไป จำนวน 77 ราย คิดเป็นร้อยละ 27.70 พนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 26 ราย คิดเป็นร้อยละ 9.35

2. ผลการวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจต่อผลการดำเนินงานของโครงการ (ระดับความพึงพอใจ)

ส่วนที่ 2 ความพึงพอใจต่อผลการดำเนินงานของโครงการ

หัวข้อ	ระดับความพึงพอใจ (จำนวนคน)							
	มากที่สุด	มาก	พอใช้	น้อย	น้อยที่สุด	SD	ค่าเฉลี่ย $\bar{x}$	ระดับ
1. การแจ้งรายละเอียดของโครงการบริหารจัดการขยะอันตรายจังหวัดขอนแก่น	155 (55.75)	120 (43.17)	3 (1.08)	- (0.00)	- (0.00)	0.78	4.55	มากที่สุด
2. การประชาสัมพันธ์ เรื่องการสำรวจปริมาณขยะอันตรายจากชุมชนเพื่อส่งกำจัดความชัดเจน	149 (53.59)	119 (42.81)	10 (3.60)	- (0.00)	- (0.00)	0.32	4.50	มาก

2. ผลการวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจต่อผลการดำเนินงานของโครงการ (ระดับความพึงพอใจ)
ส่วนที่ 2 ความพึงพอใจต่อผลการดำเนินงานของโครงการ (ต่อ)

หัวข้อ	ระดับความพึงพอใจ (จำนวนคน)							
	มากที่สุด	มาก	พอใช้	น้อย	น้อยที่สุด	SD	ค่าเฉลี่ย $\bar{x}$	ระดับ
3. การกำหนดวัน เวลา และสถานที่ การรวบรวมและการเก็บขยะอันตราย เพื่อส่งไปกำจัดมีความชัดเจน	179 (64.39)	94 (33.81)	5 (1.80)	- (0.00)	- (0.00)	0.27	4.63	มากที่สุด
4. การให้บริการของเจ้าหน้าที่ มีความเหมาะสม เช่น การอำนวยความสะดวกให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมด้วยความเสมอภาค ไม่เลือกปฏิบัติ	163 (58.63)	110 (39.57)	5 (1.80)	- (0.00)	- (0.00)	0.28	4.57	มากที่สุด
5. การแจ้งระยะเวลาในการเก็บรวบรวมขยะอันตรายมีความเหมาะสม สามารถนำส่งองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ได้ตามวันและเวลาที่กำหนด	158 (56.83)	113 (40.65)	7 (2.52)	- (0.00)	- (0.00)	0.30	4.54	มากที่สุด
6. ระยะเวลาการจัดกิจกรรมรวบรวมและเก็บขยะอันตราย เพื่อส่งไปกำจัด มีความเหมาะสม	150 (53.95)	119 (42.81)	9 (3.24)	- (0.00)	- (0.00)	0.31	4.51	มาก
7. สถานที่การจัดกิจกรรม มีความเหมาะสม	163 (58.63)	109 (39.21)	6 (2.16)	- (0.00)	- (0.00)	0.29	4.56	มากที่สุด
8. จำนวนครั้งการจัดกิจกรรมรวบรวมและเก็บขยะอันตราย เพื่อส่งไปกำจัด ปีละ 1 ครั้ง	131 (47.12)	132 (47.48)	12 (4.32)	3 (1.08)	- (0.00)	0.39	4.41	มาก
9. การให้ข้อมูลการแยกประเภทขยะมีพิษหรืออันตรายมีความชัดเจน	135 (48.56)	129 (46.40)	14 (5.04)	- (0.00)	- (0.00)	0.35	4.44	มาก
10. การคัดแยกขยะอันตรายออกจากขยะมูลฝอยทำให้ชุมชนมีความตระหนักถึงอันตรายของขยะที่เป็นพิษหรืออันตราย	155 (55.75)	115 (41.37)	8 (2.88)	- (0.00)	- (0.00)	0.31	4.53	มากที่สุด

11. ขยะมูลฝอยเป็นพิษหรืออันตรายถูกคัดแยกออกจากขยะมูลฝอยทั่วไป	149 (53.60)	122 (43.88)	7 (2.52)	- (0.00)	- (0.00)	0.30	4.51	มาก
12. ขยะอันตรายที่เป็นพิษหรืออันตรายมีการจัดการอย่างถูกหลักสุขาภิบาลตามกฎหมายการควบคุมมลพิษ	154 (55.39)	117 (42.09)	7 (2.52)	- (0.00)	- (0.00)	0.30	4.53	มากที่สุด
13. โครงการเกิดการบูรณาการบริหารจัดการขยะอันตรายร่วมกันระหว่าง อบจ.ขอนแก่น และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานอื่น ๆ ในจังหวัดขอนแก่น	164 (58.99)	107 (38.49)	7 (2.52)	- (0.00)	- (0.00)	0.30	4.56	มากที่สุด
รวม						0.35	4.53	มากที่สุด

จากตารางผลการวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจของประชาชนต่อผลการดำเนินงานโครงการบริหารจัดการขยะอันตรายจังหวัดขอนแก่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2567 โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.53, S.D.=0.35) หรือคิดเป็นร้อยละ 90.60 เมื่อพิจารณาความพึงพอใจในแต่ละด้านเป็นรายหัวข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปยังค่าน้อยที่สุดดังนี้

อันดับที่ 1 ข้อที่ 3 การกำหนดวัน เวลา และสถานที่การรวบรวม และการเก็บขนขยะอันตราย เพื่อส่งไปกำจัดมีความชัดเจนเป็นอันดับแรก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.63, S.D.=0.27) ความพึงพอใจระดับมากที่สุด อันดับที่ 2 คือ การให้บริการของเจ้าหน้าที่ที่มีความเหมาะสม เช่น การอำนวยความสะดวกให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมด้วยเสมอภาค ไม่เลือกปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.57, S.D.=0.28) และความพึงพอใจระดับมากที่สุด อันดับที่ 3 มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน อยู่ 2 หัวข้อคำถาม คือ โครงการเกิดการบูรณาการบริหารจัดการขยะอันตรายร่วมกันระหว่าง อบจ.ขอนแก่น และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานอื่นๆ ในจังหวัดขอนแก่น มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.56, S.D.=0.30) และสถานที่การจัดกิจกรรม มีความเหมาะสม มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.56, S.D.=0.29) ความพึงพอใจมากที่สุด อันดับที่ 4 คือ การแจ้งรายละเอียดของโครงการบริหารจัดการขยะอันตรายจังหวัดขอนแก่น มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.55, S.D.=0.78) ความพึงพอใจระดับมากที่สุด อันดับที่ 5 คือ การแจ้งระยะเวลาในการเก็บรวบรวมขยะอันตราย มีความเหมาะสม สามารถนำส่งองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ได้ตาม วันและเวลา ที่กำหนด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.54, S.D.=0.30) ความพึงพอใจระดับมากที่สุด อันดับที่ 6 มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน อยู่ 2 หัวข้อคำถาม คือ การคัดแยกขยะอันตรายออกจากขยะมูลฝอยทำให้ชุมชนมีความตระหนักถึงอันตรายของขยะที่เป็นพิษหรืออันตราย มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.53, S.D.=0.31) และขยะอันตรายที่เป็นพิษหรืออันตรายมีการจัดการอย่างถูกหลักสุขาภิบาลตามกฎหมายการควบคุมมลพิษ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.53, S.D.=0.30) ความพึงพอใจระดับมาก อันดับที่ 7 มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน อยู่ 2 หัวข้อคำถาม คือ ระยะเวลาการจัดกิจกรรมรวบรวมและเก็บขนขยะอันตรายเพื่อส่งไปกำจัดมีความเหมาะสม มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.51, S.D.=0.31) และขยะมูลฝอยเป็นพิษหรืออันตรายถูกคัดแยกออกจากขยะมูลฝอยทั่วไป มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.51, S.D.=0.30) ความพึงพอใจระดับมาก อันดับที่ 8 การประชาสัมพันธ์ เรื่องการสำรวจปริมาณขยะอันตรายจากชุมชน เพื่อส่งไปกำจัดมีความชัดเจน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.50, S.D.=0.32) ความพึงพอใจระดับมาก อันดับที่ 9 การให้ข้อมูลการแยกประเภทขยะมีพิษหรืออันตรายมีความชัดเจน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.44, S.D.=0.35) ความพึงพอใจระดับมาก อันดับที่ 10 จำนวนครั้ง การจัดกิจกรรมรวบรวมและเก็บขนขยะอันตรายเพื่อส่งไปกำจัด ปีละ 1 ครั้ง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.41, S.D.=0.39)

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

จากการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลประชากรกลุ่มเป้าหมายสามารถสรุปได้เป็นรายข้อดังนี้

1. สามารถนำข้อมูลการบริหารจัดการขยะอันตราย มาปรับใช้กับการจัดการสิ่งแวดล้อมในด้านอื่น เช่น แหล่งน้ำ ป่าไม้ ขยะประเภทย่อยสลายได้
2. สามารถนำข้อมูลวิธีการบริหารจัดการขยะอันตราย เผยแพร่ให้กับองค์กรอื่นๆ นอกเหนือจากองค์กรภายในจังหวัดขอนแก่นนำไปปรับใช้ตามความเหมาะสม
3. การวิจัยครั้งต่อไปสามารถนำมาวิเคราะห์เชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์อื่นๆ ได้
4. สามารถนำข้อมูลวิเคราะห์ เพื่อกระจายสู่ชุมชนในลักษณะการประชาสัมพันธ์เพื่อให้เห็นถึงความอันตรายใกล้ตัวที่เกิดขึ้นได้
5. การจัดทำคู่มือเพื่อให้คนในชุมชนได้รับรู้ถึงความสำคัญจากขยะอันตราย

บทที่ 5

สรุปการติดตามและประเมินผล

การติดตามและประเมินผลโครงการบริหารจัดการขยะอันตรายจังหวัดขอนแก่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ดำเนินการลงพื้นที่เก็บข้อมูล การติดตามและประเมินผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลจากสถานที่ดำเนินการและทำการวิเคราะห์ข้อมูลพร้อมทั้งสามารถสรุปผลการติดตามและประเมินผลดังนี้

- 5.1 วัตถุประสงค์ของโครงการ
- 5.2 สรุปผลการติดตาม
- 5.3 อภิปรายผล
- 5.4 ข้อเสนอแนะจากการติดตามและประเมินผล

5.1 วัตถุประสงค์ของการติดตามและประเมินผล

1. เพื่อต้องการทราบระดับความพึงพอใจ ของประชาชนต่อการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการขยะอันตราย
2. เพื่อติดตามและประเมินผลการดำเนินงานในยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมว่าเป็นไปตามแผนฯ ที่กำหนดไว้หรือไม่

5.2 สรุปผลการติดตามและประเมินผล

การติดตามและประเมินผลโครงการบริหารจัดการขยะอันตรายจังหวัดขอนแก่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 เก็บรวบรวมข้อมูลระดับความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการดำเนินการ และการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยใช้แบบสอบถามแบบปลายเปิดและปลายปิด ประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้

- ส่วนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ส่วนที่ 2 ระดับความพึงพอใจในการจัดการขยะอันตราย ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น
- ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประชากรกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูล จำนวน 278 ราย
หน่วยงาน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่สังกัดหน่วยงานองค์การบริหารส่วนตำบล มากที่สุด จำนวน 139 ราย คิดเป็นร้อยละ 50.00 รองลงมาสังกัดหน่วยงานเทศบาลตำบล จำนวน 115 ราย คิดเป็นร้อยละ 41.37 สังกัดเทศบาลเมือง จำนวน 19 ราย คิดเป็นร้อยละ 6.83 และสังกัดเทศบาลนคร จำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 1.80

เพศ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย จำนวน 160 ราย คิดเป็นร้อยละ 57.55 และเพศหญิง จำนวน 118 ราย คิดเป็นร้อยละ 42.45

อายุ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุ 41 – 50 ปี มากที่สุด จำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 43.17 รองลงมา ได้แก่ ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุระหว่าง 31 - 40 ปี จำนวน 75 ราย คิดเป็นร้อยละ 26.98 อายุต่ำกว่า 30 ปี จำนวน 43 ราย คิดเป็นร้อยละ 15.47 อายุระหว่าง 51-60 ปี จำนวน 38 ราย คิดเป็นร้อยละ 13.67 และอายุ 61 ปีขึ้นไป จำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.71

ระดับการศึกษา ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรีมากที่สุด จำนวน 169 ราย คิดเป็นร้อยละ 60.79 รองลงมา ได้แก่ การศึกษาระดับมัธยมศึกษา / ปวช. หรือเทียบเท่า จำนวน 36 ราย คิดเป็นร้อยละ 12.95 การศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 33 ราย คิดเป็นร้อยละ 11.87 การศึกษาระดับ ปวส. / อนุปริญญา จำนวน 29 ราย คิดเป็นร้อยละ 10.43 การศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 6 ราย คิดเป็นร้อยละ 2.16 การศึกษาระดับมัธยมต้นหรือเทียบเท่า จำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 1.80

ตำแหน่ง ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ / พนักงานของรัฐ มากที่สุด จำนวน 239 ราย คิดเป็นร้อยละ 85.97 และรองลงมาของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นประชาชนทั่วไป จำนวน 39 ราย คิดเป็นร้อยละ 14.03

อาชีพ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นรับราชการ มากที่สุด จำนวน 175 ราย คิดเป็นร้อยละ 62.95 รองลงมา ได้แก่ รับจ้างทั่วไป จำนวน 77 ราย คิดเป็นร้อยละ 27.70 พนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 26 ราย คิดเป็นร้อยละ 9.35

ส่วนที่ 2 ความพึงพอใจของประชาชนต่อผลการดำเนินงานโครงการบริหารจัดการขยะอันตรายจังหวัดขอนแก่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2567

โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.53, S.D.=0.35) หรือคิดเป็นร้อยละ 90.60 เมื่อพิจารณาความพึงพอใจในแต่ละด้านของการตอบแบบสอบถามเป็นรายหัวข้อพบว่าประชาชนมีความพึงพอใจในการตอบแบบสอบถามในแต่ละข้อคำถามดังนี้

สรุปความพึงพอใจในการบริหารจัดการขยะอันตราย

พบว่า การกำหนดวัน เวลา และสถานที่การรวบรวม และการเก็บขนขยะอันตราย เพื่อส่งไปกำจัดมีความชัดเจน เป็นอันดับแรก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.63, S.D.=0.27) ความพึงพอใจระดับมากที่สุด อันดับที่ 2 คือ การให้บริการของเจ้าหน้าที่ มีความเหมาะสม เช่น การอำนวยความสะดวกให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมด้วยเสมอภาคไม่เลือกปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.57, S.D.=0.28) และความพึงพอใจระดับมากที่สุด อันดับที่ 3 มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน อยู่ 2 หัวข้อคำถาม คือ โครงการเกิดการพัฒนาการบริหารจัดการขยะอันตรายร่วมกันระหว่าง อบจ.ขอนแก่น และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานอื่น ๆ ในจังหวัดขอนแก่น มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.56, S.D.=0.30) และสถานที่การจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.56, S.D.=0.29) ความพึงพอใจมากที่สุด อันดับที่ 4 คือ การแจ้งรายละเอียดของโครงการบริหารจัดการขยะอันตรายจังหวัดขอนแก่น มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.55, S.D.=0.78) ความพึงพอใจระดับมากที่สุด อันดับที่ 5 คือ การแจ้งระยะเวลาในการเก็บรวบรวมขยะอันตรายมีความเหมาะสม สามารถนำส่งองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ได้ตาม วันและเวลา ที่กำหนด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.54, S.D.=0.30) ความพึงพอใจระดับมากที่สุด อันดับที่ 6 มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน อยู่ 2 หัวข้อคำถาม คือ การคัดแยกขยะอันตรายออกจากขยะมูลฝอยทำให้ชุมชนมีความตระหนักถึงอันตรายของขยะที่เป็นพิษหรืออันตราย มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.53, S.D.=0.31) และ ขยะอันตรายที่เป็นพิษหรืออันตราย มีการจัดการอย่างถูกหลักสุขาภิบาลตามกฎหมายการควบคุมมลพิษ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.53, S.D.=0.30) ความพึงพอใจระดับมากที่สุด

อันดับที่ 7 มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน อยู่ 2 หัวข้อคำถาม คือ ระยะเวลาการจัดกิจกรรมรวบรวมและเก็บขนขยะอันตราย เพื่อส่งไปกำจัดมีความเหมาะสม มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.51, S.D.=0.31) และ ขยะมูลฝอยเป็นพิษหรืออันตรายถูกคัดแยกออกจากขยะมูลฝอยทั่วไป มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.51, S.D.=0.30) ความพึงพอใจระดับมาก อันดับที่ 8 การประชาสัมพันธ์ เรื่องการสำรวจปริมาณขยะอันตรายจากชุมชน เพื่อส่งไปกำจัดมีความชัดเจน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.50, S.D.=0.32) ความพึงพอใจระดับมาก อันดับที่ 9 การให้ข้อมูลการแยกประเภทขยะมีพิษหรืออันตรายมีความชัดเจน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.44, S.D.=0.35) ความพึงพอใจระดับมาก อันดับที่ 10 จำนวนครั้งการจัดกิจกรรมรวบรวมและเก็บขนขยะอันตราย เพื่อส่งไปกำจัด ปีละ 1 ครั้ง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.41, S.D.=0.39) ความพึงพอใจระดับมาก

5.3 อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการติดตามและประเมินผลโครงการบริหารจัดการขยะอันตรายจังหวัดขอนแก่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2567 ผลของระดับความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถาม ต่อการจัดกิจกรรมโครงการบริหารจัดการขยะอันตรายจังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมโครงการดังกล่าว ซึ่งเป็นโครงการที่จะทำให้การบริหารจัดการขยะอันตรายในจังหวัดขอนแก่น เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการจัดทำโครงการ ประชาชนเกิดความตระหนักถึงขยะอันตรายในครัวเรือนประเภทต่างๆ ที่อาจทำให้เกิดสารพิษต่อคนและสิ่งแวดล้อมในชุมชน และชุมชนเริ่มมีการวางแผนในกำจัดขยะอันตรายอย่างถูกต้อง

เมื่อวัดผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมพบว่า เป็นไปตามแผนยุทธศาสตร์ที่กำหนดไว้ การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การเสริมสร้างศักยภาพและขีดความสามารถของชุมชนในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชนตามความเหมาะสมแต่ละพื้นที่ การสนับสนุนและพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการขยะครบวงจรแบบชุมชนมีส่วนร่วม ซึ่งจากการติดตามและประเมินผลโครงการบริหารจัดการขยะอันตรายจังหวัดขอนแก่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2567 ผลที่ได้รับตรงตามเป้าหมายที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นได้วางแผนยุทธศาสตร์ไว้

5.4 ข้อเสนอแนะจากการติดตามและประเมินผล

1. สามารถนำข้อมูลการบริหารจัดการขยะอันตราย มาปรับใช้กับการจัดการสิ่งแวดล้อมในด้านอื่น เช่น แหล่งน้ำ ป่าไม้ ขยะประเภทย่อยสลายได้
2. สามารถนำข้อมูลวิธีการบริหารจัดการขยะอันตราย เผยแพร่ให้กับองค์กรอื่นๆ นอกเหนือจากองค์กรภายในจังหวัดขอนแก่นนำไปปรับใช้ตามความเหมาะสม
3. การวิจัยครั้งต่อไปสามารถนำมาวิเคราะห์เชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์อื่นๆ ได้
4. สามารถนำข้อมูลวิเคราะห์ เพื่อกระจายสู่ชุมชนในลักษณะการประชาสัมพันธ์เพื่อให้เห็นถึงความอันตรายใกล้ตัวที่เกิดขึ้นได้
5. การวิจัยครั้งต่อไปสามารถสานต่อในส่วนการพัฒนาแผนเศรษฐกิจต่อไป
6. การจัดทำคู่มือเพื่อให้คนในชุมชนได้รับรู้ถึงความสำคัญจากขยะอันตราย

บรรณานุกรม

- กรมควบคุมมลพิษ (2548). รายงานสถานการณ์มลพิษของประเทศไทย พ.ศ. 2548. (2548). รายงาน
สถานการณ์มลพิษของประเทศไทย พ.ศ. 2548 .
- เข็มเพชร แก่นสา. (2543).) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต.
- จิระฉัตร ศรีแสน. (2555). ผลกระทบของโครเมียมและสารประกอบโครเมียมต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม .
วารสารกรมวิทยาศาสตร์บริการ 60 (189.)
- จุมพล สัตยาภรณ์. (2542). ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารโรงเรียนในศูนย์การศึกษา
ตำบลดอยลาน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย . วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- ดุขฎิ อายุวัฒน์ และคณะ. (2535). การมีส่วนร่วมของชาวบ้านในงานวนศาสตร์ชุมชน ศึกษาเฉพาะกรณี.
โครงการวิจัยวนศาสตร์ชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ถวิลวดี บุรีกุล. (2552). ชื่อเรื่อง พลวัตการมีส่วนร่วมของประชาชน จากอดีตจนถึงรัฐธรรมนูญแห่ง
ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 กรุงเทพฯ .
- ทวีทอง หงษ์วิวัฒน์. (2527). การมีส่วนร่วมของประชาชนกรุงเทพฯ. มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ธงชัย สันติวงษ์. (ม.ป.ป.). องค์การและการบริหาร . พิมพ์ครั้งที่ 9 กรุงเทพฯ ไทยวัฒนาพานิช.
- ธันยวัฒน์ ไทยเจริญ. (2561). ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต .
- นิคม สุวรรณทา. (2542). ความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสมาชิก
องค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดนครราชสีมา วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการ
บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์. (2527). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนากรุงเทพมหานคร. สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยมหิดล.
- นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์. (2537). 6.4.1 ปัจจัยที่ผลักดันให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ในการพัฒนาท้องถิ่น.
- ปรัชญา เวสารัชช์. (2528). รายงานการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมเพื่อพัฒนาชนบท.
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สถาบันไทยคดีศึกษา.
- ปาริชาติ สังข์ขาว. (2551). ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการใช้บริการห้องสมุด. มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- ผ่องศรี เผ่าภูรี. (2550). การเกิดสารไตรฮาโลมีเทนในน้ำประปาที่ผ่านการฆ่าเชื้อโรคด้วยคลอรีน กรณีตัวอย่าง.
ไพรัตน์ เดชะรินทร์. (2527). กลวิธี แนวแนวทาง วิธีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนใน
งานพัฒนาชุมชน. ศักดิ์โสภณาการพิมพ์.
- เมตต์ เมตต์การุณจิตต์. (2541). การมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียน
เทศบาลในจังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน. (2531). การพัฒนาชนบทไทย กรุงเทพฯ . กรุงเทพฯ โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สมลักษณ์ ไชยเสริฐ. (2549). การพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในคณะกรรมการตรวจสอบ
และติดตามการบริหารงานตำรวจสถานีตำรวจนครบาล. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ
สวนดุสิต.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- สรชัย พิศาลบุตร. หน้า 98 – 99 (2551). ความพึงพอใจของลูกค้าที่มีผลต่อการให้บริการของธนาคารไทย จำกัด (มหาชน) สาขาจันทบุรี.
- สายจิตร สิงหนะ. (2546). ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนใน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.
- สุรศักดิ์ นาถวิล. (2544). ความพึงพอใจของผู้ใช้ยานพาหนะต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจร สถานีตำรวจภูธร อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ . วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- อโณทัยา ไชยสอน. (2552). ความรู้และพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการจัดการของเสียอันตราย.
- อภิศักดิ์ ไผทคำ. (ม.ป.ป.). หลักการพัฒนาชุมชน พิมพ์ครั้งที่ 2 ขอนแก่น . ภาควิชาพัฒนาสังคม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ .
- เข็มเพชร แก่นสา. (2543).) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. โรงเรียนเทศบาลในจังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- อาณัติ ตะปินตา. (2553). “ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย”. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ แห่งจุฬาลงกรณ์.
- Brownlea, A. (1987). Participation: myths, reality and prognosis. Soc Sci Med 25: 605-614
- Carlisle, H. M. (1976). Management Concepts and Situation. USA: Science Research. Associate.
- Cohen & Uphoff. (1980). Effective Behavior in Organizations. New York : Richard D. Irwin Inc.
- Gerson, R.F. Measuring Customer Satisfaction. Menlo Parks, CA: Crisp Publications Inc. 1993
- Ginzberg, Eli. 1974. Counseling for career development. Boston: Houghton Mifflin
- <https://kkpao.go.th/>
- Likert, Rensis. 1967. “The Method of Constructing and Attitude Scale”, Reading in Attitude Theory and Measurement. P.90-95. Fishbein, Martin, Ed. New York : Wiley & Son.
- Millet. (1954). Management in the Public Service. The quest for effective performance. New York : McGraw - Hill Book
- Schwartz, Z.D. (1980). Introduction to Management : Principle, Practice and Process. New York : Harcourt Brace Jovanovich .

ภาคผนวก

โครงการบริหารจัดการขยะอันตรายจังหวัดขอนแก่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2567

แบบสอบถามความพึงพอใจ

โครงการบริหารจัดการขยะอันตรายจังหวัดขอนแก่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

คำชี้แจง ให้ท่านทำเครื่องหมาย ☒ ลงในแบบสอบถาม และแสดงความคิดเห็นตามความเป็นจริง

ส่วนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. หน่วยงาน ☐ เทศบาลนคร ☐ เทศบาลเมือง ☐ เทศบาลตำบล ☐ องค์การบริหารส่วนตำบล
☐ โรงพยาบาล ☐ อื่นๆ ระบุ.....
2. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
3. อายุ ☐ ต่ำกว่า 30 ปี ☐ 31 – 40 ปี ☐ 41 – 50 ปี ☐ 51 – 60 ปี ☐ 61 ปี ขึ้นไป
4. ระดับการศึกษาสูงสุด ☐ ประถมศึกษา ☐ มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า
☐ มัธยมศึกษา/ปวช.หรือเทียบเท่า ☐ ปวส./อนุปริญญา
☐ปริญญาตรี ☐ สูงกว่าปริญญาตรี ☐ อื่นๆ.....
5. ตำแหน่ง ☐ ประชาชนทั่วไป ☐ ประชาคมหมู่บ้าน ☐ ผู้ใหญ่บ้าน / กำนัน
☐ นักการเมืองท้องถิ่น ☐ เจ้าหน้าที่ของรัฐ/พนักงานของรัฐ
☐ อื่นๆ ระบุ.....
6. อาชีพ ☐ เกษตรกรรม ☐ รับจ้างทั่วไป ☐ ธุรกิจส่วนตัว
☐ พนักงานเอกชน ☐ รับราชการ ☐ พนักงานรัฐวิสาหกิจ
☐ อื่นๆ ระบุ.....

ส่วนที่ 2 ระดับความพึงพอใจในการจัดการขยะอันตรายของ อบจ.ขอนแก่น

ลำดับ	ประเด็นคำถาม	ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด	มาก	พอใช้	น้อย	น้อยที่สุด
1	การแจ้งรายละเอียดของโครงการบริหารจัดการขยะอันตรายจังหวัดขอนแก่น					
2	การประชาสัมพันธ์ เรื่องการสำรวจปริมาณขยะอันตรายจากชุมชนเพื่อส่งไปกำจัดมีความชัดเจน					
3	การกำหนดวัน เวลา และสถานที่การรวบรวม และการเก็บขนขยะอันตราย เพื่อส่งไปกำจัด มีความชัดเจน					
4	การให้บริการของเจ้าหน้าที่ มีความเหมาะสม เช่น การอำนวยความสะดวกให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมด้วยความเสมอภาคไม่เลือกปฏิบัติ					

ลำดับ	ประเด็นคำถาม	ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด	มาก	พอใช้	น้อย	น้อยที่สุด
5	การแจ้งระยะเวลาในการเก็บรวบรวมขยะอันตราย มีความเหมาะสม สามารถนำส่งองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นได้ตาม วันและเวลาที่กำหนด					
6	ระยะเวลาการจัดกิจกรรมรวบรวมและเก็บขนขยะอันตราย เพื่อส่งไปกำจัด มีความเหมาะสม					
7	สถานที่จัดกิจกรรม มีความเหมาะสม					
8	จำนวนครั้งการจัดกิจกรรมรวบรวมและเก็บขนขยะอันตราย เพื่อส่งไปกำจัด ปีละ 1 ครั้ง					
9	การให้ข้อมูลการแยกประเภทขยะที่มีพิษหรืออันตราย มีความชัดเจน					
10	การคัดแยกขยะอันตรายออกจากขยะมูลฝอยทำให้ชุมชนมีความตระหนักถึงอันตรายของขยะที่เป็นพิษหรืออันตราย					
11	ขยะมูลฝอยเป็นพิษหรืออันตรายถูกคัดแยกออกจากขยะมูลฝอยทั่วไป					
12	ขยะอันตรายที่พิษหรืออันตรายมีการจัดการอย่างถูกหลักสุขาภิบาลตามกฎหมายการควบคุมมลพิษ					
13	โครงการเกิดการบูรณาการการบริหารจัดการขยะอันตรายร่วมกันระหว่าง อบจ.ขอนแก่น และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานอื่นๆในจังหวัดขอนแก่น					

ส่วนที่ 3. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือ
ฝ่ายตรวจติดตามและประเมินผล
ส่วนแผนงานและงบประมาณ สำนักยุทธศาสตร์และงบประมาณ
องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น โทร. 0-4323-9256

การติดตามและประเมินผลโครงการบริหารจัดการขยะอันตรายจังหวัดขอนแก่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

คณะที่ปรึกษา

1. ดร.พงษ์ศักดิ์ ตั้งวานิชกพงษ์	นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น
2. นายสิทธิกุล ภูคำวงศ์	รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น
3. นายธาดา พรหมสาขา ณ สกลนคร	รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น
4. นายประสิทธิ์ ทองแท่งไทย	รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น
5. ว่าที่ร้อยเอก พงเจตน์ พรภุณา	ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น
6. นางอาชีวะหิ ว่องไว	รองปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

1. นายวิบูลย์ เรืองประเสริฐกุล	สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น	ประธานกรรมการฯ
2. นายจรูญ อ้วนนอก	สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น	กรรมการ
3. นายณณทัตพิชัย กันตวธีระณัต	สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น	กรรมการ
4. นางฐิติรัตน์ อัครสุริย์	ผู้แทนประชาคมท้องถิ่น	กรรมการ
5. นายประไพ ชาญจระเข้	ผู้แทนประชาคมท้องถิ่น	กรรมการ
6. ท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น	หัวหน้าส่วนราชการ	กรรมการ
7. โยธาธิการและผังเมืองจังหวัดขอนแก่น	หัวหน้าส่วนราชการ	กรรมการ
8. นายประยุทธ์ ชาญนวงศ์	ผู้ทรงคุณวุฒิ	กรรมการ
9. ดร.มงคล อติอนูวรรตน์	ผู้ทรงคุณวุฒิ	กรรมการ
10. ว่าที่ร้อยเอก พงเจตน์ พรภุณา	ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น	กรรมการ
11. นางสาวเสาวลักษณ์ แสงนิม	ผู้อำนวยการส่วนแผนงานและงบประมาณ รักษาการแทน ผู้อำนวยการสำนักยุทธศาสตร์และงบประมาณ	กรรมการ/เลขานุการ

คณะทำงาน

1. นางสาวนพวรรณ กิมประเทศ	หัวหน้าฝ่ายตรวจติดตามและประเมินผล	คณะทำงาน
2. นางนวลมณี เหล่ากุนทา	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ	คณะทำงาน
3. นายณัฐวัฒน์ แวมณีนวดี	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ	คณะทำงาน
4. นางสาวสุกฤตา หาญศรี	เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน	คณะทำงาน
5. นางรุ่งฤทัย ดำรงชัย	ผู้ช่วยนักวิชาการคอมพิวเตอร์	คณะทำงาน
6. นางสาวศิริวรรณ ตาหมื่น	ผู้ช่วยนักวิเคราะห์นโยบายและแผน	คณะทำงาน
7. นางสาวพรกนก คำวิเชียร	พนักงานจ้างเหมาบริการ	คณะทำงาน

